

Příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Petr Hlad'o, Ph.D.

Vypracovala:

Sylva Podzemská

Brno 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 24. 05. 2015

Děkuji všem, kteří přispěli ke vzniku této bakalářské práce. Za vstřícnost, laskavost, cenné připomínky a odborné vedení děkuji především vedoucímu mé práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje tématu přípravy žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou definovány základní pojmy, popsána příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce v rámci formálního kurikula a kariérového poradenství. Metodami použitými v teoretické části bakalářské práce jsou analýza odborných literárních zdrojů, syntéza a komparace zjištěných poznatků. V praktické části bakalářské práce je provedena analýza školního vzdělávacího programu, zejména té části, která se věnuje přípravě žáků na vstup na trh práce, dále jsou prezentovány výsledky vlastního průzkumu. V průzkumném šetření je analyzován způsob přípravy žáků vybraného středního odborného učiliště na vstup na trh práce. Zjišťovány jsou znalosti žáků potřebné ke vstupu na trh práce a také zdroje, ze kterých tyto informace dostávají. Metodami použitými v praktické části práce jsou analýza dokumentů a dotazník.

Klíčová slova

střední odborné učiliště, trh práce, formální kurikulum, kariérové poradenství.

Abstract

The Bachelor's Thesis discusses the preparation of pupils at vocational secondary schools for the job market. It is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part defines basic terms, and describes the preparation for the job market pupils at vocational secondary schools are offered within the formal curriculum and within career counselling. The theoretical part relies on the analysis of secondary literature and synthesis and comparison of the findings.

The practical part of the Thesis presents an analysis of the educational programme offered by the vocational secondary schools, as far as their preparation for the job market is concerned. It presents the results of the research into the awareness of pupil about the job market, and the sources of this information. Methodologically, the practical part is based on documentary analysis and questionnaire.

Keywords

Vocational secondary school, job market, formal curriculum, career advice.

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíle bakalářské práce	14
2.1	Cíle teoretické části práce.....	14
2.2	Cíle praktické části práce	14
3	Materiál a metodika zpracování	15
3.1	Materiál a metodika zpracování teoretické části práce	15
3.2	Materiál a metodika zpracování praktické části práce.....	15
3.2.1	Popis dotazníku.....	15
3.2.2	Vyhodnocení dotazníků a analýza ŠVP a RVP	16
4	Současný stav řešené problematiky	17
4.1	Postavení absolventů středních odborných učilišť na trhu práce	17
4.2	Požadavky zaměstnavatelů na absolventy.....	18
4.2.1	Druhy kompetencí	19
4.2.2	Kompetence požadované zaměstnavateli	20
4.3	Příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce	21
4.3.1	Rámcové vzdělávací programy.....	22
4.3.2	Příprava žáků na vstup na trh práce v rámci výuky	24
4.3.3	Kariérové poradenství.....	25
5	Praktická část a výsledky práce	27
5.1	Školní vzdělávací program oboru vzdělání Pečovatelské práce	27
5.1.1	Obecný popis ŠVP.....	27
5.1.2	Analýza ŠVP oboru Pečovatelské práce.....	28
5.2	Dotazník	30
5.2.1	Administrace dotazníku.....	30
5.2.2	Zpracování dotazníku	30

5.3	Výsledky dotazníku.....	30
5.3.1	Údaje o respondentech.....	30
5.3.2	Vyhodnocení položek dotazníku.....	32
6	Diskuze	52
7	Doporučení pro pedagogickou praxi	56
8	Závěr	58
9	Seznam použité literatury	59
A	Dotazník	64
B	Souhrnné tabulky výsledků dotazníku	67

Seznam obrázků

Obr. 1	Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých oborech vzdělání	31
Obr. 2	Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých ročnících studia	32
Obr. 3	Hodnocení dovednosti napsat profesní životopis	34
Obr. 4	Hodnocení dovednosti napsat motivační dopis	35
Obr. 5	Hodnocení dovednosti připravit se na pracovní pohovor	36
Obr. 6	Hodnocení dovednosti popsat obsah pracovní smlouvy	37
Obr. 7	Hodnocení dovednosti získat informace o potencionálním zaměstnavateli	38
Obr. 8	Hodnocení dovednosti orientovat se v možných způsobech vyhledávání zaměstnání	39
Obr. 9	Hodnocení dovednosti orientovat se v možnostech uplatnění na trhu práce	40
Obr. 10	Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“	42
Obr. 11	Četnost odpovědí na otázku: „Kdo Vás nejvíce připravil na vstup na trh práce (naučil Vás napsat životopis, motivační dopis, připravit se na přijímací pohovor apod.)?“	43
Obr. 12	Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?“	44
Obr. 13	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany třídního učitele	46
Obr. 14	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany vyučujících v teoretické výuce	47

Obr. 15	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku	48
Obr. 16	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany výchovného poradce	50
Obr. 17	Četnost odpovědí na otázku: „Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?“	51

Seznam tabulek

Tab. 1	Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých oborech vzdělání	31
Tab. 2	Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých ročnících studia	32
Tab. 3	Hodnocení dovednosti napsat profesní životopis	33
Tab. 4	Hodnocení dovednosti napsat motivační dopis	34
Tab. 5	Hodnocení dovednosti připravit se na pracovní pohovor	35
Tab. 6	Hodnocení dovednosti popsat obsah pracovní smlouvy	37
Tab. 7	Hodnocení dovednosti získat informace o potencionálním zaměstnavateli	38
Tab. 8	Hodnocení dovednosti orientovat se v možných způsobech vyhledávání zaměstnání	39
Tab. 9	Hodnocení dovednosti orientovat se v možnostech uplatnění na trhu práce	40
Tab. 10	Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“	41
Tab. 11	Četnost odpovědí na otázku: „Kdo Vás nejvíce připravil na vstup na trh práce (naučil Vás napsat životopis, motivační dopis, připravit se na přijímací pohovor apod.)?“	43
Tab. 12	Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?“	44
Tab. 13	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany třídního učitele	45
Tab. 14	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany vyučujících v teoretické výuce	47

Tab. 15	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku	48
Tab. 16	Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany výchovného poradce	49
Tab. 17	Četnost odpovědí na otázku: „Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?“	51
Tab. 18	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry umíte napsat profesní životopis?“	67
Tab. 19	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry umíte napsat motivační dopis?“	68
Tab. 20	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry se umíte připravit na pracovní pohovor?“	69
Tab. 21	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry umíte popsat obsah pracovní smlouvy?“	70
Tab. 22	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry umíte získat informace o potenciálním zaměstnavateli?“	71
Tab. 23	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry se umíte orientovat v možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“	72
Tab. 24	Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry se umíte orientovat v možnostech uplatnění se na trhu práce?“	73
Tab. 25	Komplexní informace k otázce: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“	74
Tab. 26	Komplexní informace k otázce: „Kde jste získal/a nejvíce informací o přípravě na vstup na trh práce?“	75
Tab. 27	Komplexní informace k otázce: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?“	76

Tab. 28	Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil třídní učitel?“	77
Tab. 29	Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravili vyučující v teoretické výuce?“	78
Tab. 30	Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil učitel odborného výcviku?“	79
Tab. 31	Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil výchovný poradce?“	80
Tab. 32	Komplexní informace k otázce: „Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?“	81

1 Úvod

Pro žáky středních odborných učilišť je příprava na vstup na trh práce a jejich další uplatnění nedílnou součástí vzdělávání. Předložená bakalářská práce se zabývá problematikou přípravy žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce.

Úspěšnost při hledání zaměstnání je ovlivněna mnoha aspekty. Je to například už výběr samotného oboru a jeho následná uplatnitelnost na trhu práce, přístup ke studiu ze strany žáka, úroveň získaných znalostí a dovedností, jeho sebereprezentace na smluvních pracovištích, která se v budoucnu mohou stát potenciálním zaměstnavatelem. Dalším aspektem ovlivňujícím výběr pracovní pozice absolventa je jeho hodnotová orientace a z toho vyplývající kritéria, podle kterých si zaměstnání vybírá. Významnou úlohu sehrávají i způsoby a informační zdroje, které žáci volí při hledání zaměstnání (Trhlíková, 2009, s. 3).

Přechod žáka ze středního odborného učiliště na trh práce je důležitou životní etapou, která významně ovlivňuje další život a budoucí pracovní kariéru. To, jak je absolvent při hledání zaměstnání úspěšný či neúspěšný a jak rychle najde vhodné pracovní uplatnění, má značný dopad na jeho další život, přístup k práci a motivaci k zařazení do pracovního procesu.

Téma Příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce jsem si vybrala, protože pracuji na středním odborném učilišti jako učitelka odborného výcviku. Setkávám se zde s žáky, kteří otázku svého dalšího uplatnění berou velmi vážně a už během studia promýšlejí možnosti svého dalšího uplatnění, ale i s žáky, kteří například plánují po ukončení studia tohoto oboru ještě vystudovat další obor, pro své širší uplatnění na trhu práce. Jak uvádí Kleňhová a Vojtěch (2011, s. 3), absolventům oborů středního vzdělání s výučním listem jsou určeny obory nástavbového studia, které jim umožňují složit maturitní zkoušku. I absolventi učebních oborů tedy nemají vzdělávací dráhu uzavřenou a je jim umožněno dosáhnout terciárního vzdělání. Najdou se však i takoví žáci, kteří již dnes vědí, že ve zvoleném oboru pravděpodobně v budoucnosti pracovat nebudou, přesto jsou rozhodnutí tento obor řádně dokončit, aby mohli vykazovat střední vzdělání s výučním listem. Je zajímavé věnovat se tomuto tématu a zároveň zjistit, jaká je připravenost studentů naší školy ke vstupu na trh práce a jak by se tato příprava dala zlepšit a zefektivnit.

2 Cíle bakalářské práce

Cíle bakalářské práce jsou tematicky rozděleny na dvě části. V první části jsou popsány cíle pro teoretickou část práce, která zahrnuje zejména syntézu teoretických poznatků všech dostupných literárních zdrojů k řešené problematice. Ve druhé části jsou pak cíle definovány pro praktickou část, která je zaměřena především na průzkum připravenosti studentů středních odborných učilišť na vstup na trh práce.

2.1 Cíle teoretické části práce

Cílem teoretické části bakalářské práce je prostudovat dostupnou literaturu týkající se přípravy žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce, jak je tato příprava definována v kurikulárních dokumentech a jak jsou žáci středních odborných učilišť na danou skutečnost připravováni v rámci výuky. Dalším cílem teoretické části bakalářské práce je zmapovat aktuální stav na trhu práce, postavení absolventů středních odborných učilišť na trhu práce a také požadavky zaměstnavatelů na absolventy. Získané poznatky shrnout a seřadit do přehledných celků, tak aby poskytovaly ucelený přehled o dané problematice.

2.2 Cíle praktické části práce

Prvním cílem praktické části bakalářské práce je provést analýzu školního vzdělávacího programu na vybraném středním odborném učilišti. Analýza bude zaměřena na způsob přípravy žáků středního odborného učiliště na vstup na trh práce. Druhým cílem je navrhnout dotazník a za jeho pomoci zjistit připravenost žáků na vstup na trh práce, jejich znalosti o možných způsobech hledání zaměstnání, kontaktování úřadu práce, nebo potencionálního zaměstnavatele, zjistit, jak žáci hodnotí své dovednosti při psaní žádosti o zaměstnání, motivačního dopisu, připravenost na pracovní pohovor a kdo je na vstup na trh práce z jejich pohledu nejlépe připravil.

3 Materiál a metodika zpracování

Tato kapitola je zaměřena na popis materiálů a metod, jež budou použity jak v teoretické, tak v praktické části bakalářské práce. Materiály i metodika jsou voleny vzhledem ke stanoveným cílům tak, aby bylo možné jejich co nejefektivnější naplnění.

3.1 Materiál a metodika zpracování teoretické části práce

Pro teoretickou část bakalářské práce jsou jako základní materiály zvoleny odborné publikace, zabývající se danou problematikou, pedagogické dokumenty, zejména Rámcový vzdělávací program, (dále jen RVP) a odborné časopisy. Jako doplňující materiál poslouží internetové zdroje organizací s vazbou na trh práce a danou problematiku.

Metodikou použitou pro zpracování materiálů je v teoretické části bakalářské práce zejména analýza, srovnávání a syntéza teoretických poznatků získaných z použitých materiálů.

3.2 Materiál a metodika zpracování praktické části práce

Pro praktickou část bakalářské práce jsou výchozím materiálem žáci druhých a třetích ročníků Středního odborného učiliště v Mikulově. Počet respondentů je 40 a jedná se o žáky čtyř učebních oborů. Jsou to Pečovatelské služby, Stravovací a ubytovací služby, Strojírenské práce a Zednické práce. Ve výběrovém vzorku se nacházejí respondenti jak mužského tak ženského pohlaví. Jako doplňující materiál pak poslouží Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), zejména jeho část, zabývající se přípravou žáků na vstup na trh práce.

Metodami pro zpracování praktické části bakalářské práce jsou dotazníková metoda a analýza dokumentů. Podrobnosti o použitých metodách jsou popsány níže.

3.2.1 Popis dotazníku

Pro účely této bakalářské práce je vytvořen anonymní dotazník (Příloha A), obsahující 9 položek. První tři položky jsou segmentační (zjištění pohlaví, ročníku a

oboru, který respondent navštěvuje), čtvrtá položka je sdružením osmi otázek do tzv. baterie otázek, kde respondent hodnotí své znalosti a dovednosti nezbytné k uplatnění na trhu práce. Další tři otázky jsou polozavřené, a zjišťují obecné informace o tom, kde respondent získal informace o způsobech vyhledávání zaměstnání, o možnostech svého uplatnění na trhu práce a od koho tyto informace získal. Další položka je sdružení čtyř výroků do baterie otázek, kde respondent hodnotí, která z uvedených osob jej na vstup na trh práce připravila nejlépe. U obou baterií otázek je použita hodnotící škála 1 – 5. Hodnocení je obdobné jako známkování ve škole, kdy 1 znamená nejlepší stupeň hodnocení a naopak 5 nejhorší stupeň hodnocení. Poslední otázka je otevřená a zjišťuje, jaké jsou plány respondenta po ukončení studia.

3.2.2 Vyhodnocení dotazníků a analýza ŠVP a RVP

Informace získané pomocí dotazníku, budou vyhodnoceny za celé učiliště a dále podle studijních oborů a ročníků. K tomu využijí základní statistické metody. Jedná se o vyjádření absolutních četností a relativních četností v procentech. Tyto údaje budou doplněny o grafické znázornění.

Analýza Školního vzdělávacího programu bude pro účely bakalářské práce vycházet z porovnání jednotlivých programů a to z několika hledisek. Zaprvé hledisko věcně obsahové, tedy jaká průřezová témata z oblasti světa práce a v jakých předmětech jsou v ŠVP zařazena a jaké předměty se přímo věnují přípravě na vstup na trh práce. Zadruhé bude posuzováno hledisko časové, zjišťující, jaká hodinová dotace je věnována přípravě žáků na vstup na trh práce.

4 Současný stav řešené problematiky

V této kapitole je provedena analýza, srovnání a syntéza teoretických poznatků z dostupných informačních zdrojů, které se zabývají problematikou přípravy žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce. Kapitoly jsou tematicky a věcně uspořádány, tak aby poskytovaly co možná nejucelenější přehled o daném tématu.

4.1 Postavení absolventů středních odborných učilišť na trhu práce

Absolventi škol, kteří vstupují na trh práce, patří k rizikovým skupinám ohroženým nezaměstnaností. Jsou znevýhodněni nedostatkem praxe a chybějícími pracovními kontakty (Trhlíková, 2014, s. 3).

Nabídka volných pracovních míst úzce souvisí s hospodářským vývojem, což platí i pro absolventy středních odborných učilišť. V letech 2003–2008, kdy česká ekonomika rostla stabilně a rychle, se tato skutečnost odrazila i na počtu volných pracovních míst evidovaných Úřadem práce, ty se navýšily na jeho historické maximum a počet nezaměstnaných poklesl. Příznivý vývoj uplatnění absolventů s výučním listem byl koncem roku 2008 přerušeno obdobím ekonomické recese, která se rychle projevila v poklesu počtu volných pracovních míst a nárůstu počtu nezaměstnaných a to ve všech skupinách dosaženého vzdělání (Doležalová, 2014a, s. 40).

Až v červenci 2013 byl zaznamenán nárůst počtu nabídek. Jedním z důvodů je zapojení úřadů práce k dalším zaměstnavatelům na realizaci projektu Odborná praxe pro mladé do 30 let. Projevuje se to i ve snížení počtu uchazečů s výučním listem na jedno volné pracovní místo – v prosinci 2012 připadlo na jedno místo 8,5 uchazečů z řad absolventů, v prosinci 2013 pouze 4,1 uchazečů (Doležalová, 2014a, s. 40).

Přechodný pokles nezaměstnanosti absolventů středních odborných učilišť v roce 2011 v důsledku mírného oživení ekonomiky vystřídal v roce 2012 její nárůst, který pokračoval také v roce 2013 (Statistická, 2014, s. 8).

I přes snahu Úřadu práce ČR patří mladá populace včetně absolventů středních odborných učilišť z pohledu ohrožení nezaměstnaností mezi rizikové skupiny na trhu práce. Této skupině je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Období od ukon-

čení školy až po nalezení vhodného zaměstnání je nejtěžší a nejkritičtější (Doležalová, 2014b, s. 3).

Trvalým problémem zůstává umístování uchazečů s nižším vzděláním. Podíl zaměstnaných vyučených je nejpočetnější kategorie z hlediska dosaženého vzdělání, i když klesl ze 41 % na 40,4 % (Statistická, 2014, s. 9).

Následně je pak nutné v rámci uplatnění na trhu práce sledovat problematiku uplatnění absolventů na trhu práce a oblastí přijímání nových zaměstnanců. Výchozí bod představují údaje o počtech nově přijímaných pracovníků a o tom, jaký podíl z nově přijímaných pracovníků tvoří absolventi středních odborných učilišť. Případně, zda bývají absolventi preferováni před jinými uchazeči o zaměstnání. Většina zaměstnavatelů se vyjádřila, že absolventy přijímá, ale nelze říct, že by je preferovali. Pouze 11,7 % zaměstnavatelů se vyjádřilo, že absolventy nepřijímá. Otevřenější vůči absolventům jsou spíše větší a velké organizace (Doležalová, 2013, s. 8).

Jak uvádí Doležalová (2014c, s. 3), jednou z možností hodnocení problematiky uplatnění absolventů ve sféře práce je sledování shody dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání. Ve své studii autorka sledovala, do jaké míry je získané vzdělání uplatňováno v následném zaměstnání. Analýza zahrnuje vyučené ve věkové kategorii 20-24 let, kteří ukončili přípravu v letech 2007–2011. Hodnoceno bylo zaměstnání, které vykonávali v roce 2013. Vyučení zde dosáhli poměrně vysokých hodnot shody dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání (46 %), na druhé straně je také podíl těch, kteří pracují v hrubé neshodě s dosaženým vzděláním (37%), což znamená, že vůbec nevyužívají svou kvalifikaci (Doležalová, 2014c, s. 33).

Jak uvádí Úlovec a Vojtěch (2014, s. 18), v případě absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem je v porovnání s ostatními obory vzdělání míra nezaměstnanosti tradičně nejvyšší. V dubnu 2014 dosahovala míra nezaměstnanosti v této skupině absolventů 26 %.

4.2 Požadavky zaměstnavatelů na absolventy

Dlouhodobý pokles populace se začíná projevovat i v počtech absolventů. To spolu s narůstajícím podílem přijímaných do terciárního studia vyvolává nespokojenost zaměstnavatelů, i když v období ekonomické krize nemají velký zájem absolventy přijímat. V mediálním obrazu se však jejich nespokojenost projevuje, ač pramení

spíše z nedostatku kvalitních absolventů nebo z náhledu do budoucnosti a předpokladu ekonomického růstu (Vojtěch a Paterová, 2014, s. 3).

Situace je z pohledu zaměstnavatelů nepříznivá především v rámci sekundárního sektoru. V tomto sektoru je kvalita absolventů a mladých pracovníků ve srovnání s ostatními ekonomickými sektory hodnocena nejhůře. Zároveň zde zaměstnavatelé často trpí nedostatkem pracovní síly, zejména v některých oborech (Úlovec, 2014, s. 45).

Značným handicapem absolventů středních odborných učilišť na trhu práce je absence praxe a nerozvinuté pracovní návyky, které je posouvají do méně výhodných pozic (Doležalová, 2014b, s. 3). Tato skutečnost představuje z pohledu zaměstnavatelů při výběru nových pracovníků rozhodující roli. Důležité je zjištění, zda firmy při přijímání nových pracovníků činí rozdíly mezi absolventy a zaměstnanci s praxí a jaká kritéria považují za rozhodující při výběru z těchto dvou skupin uchazečů o zaměstnání. Z výzkumu, který provedla Doležalová (2013, s. 8) vyplývá, že absolventi v konkurenci se zájemci s praxí o pracovní místo mohou konkurovat především svým zájmem o práci a další vzdělávání, snahou projevit zájem o práci. Jedním z důvodů pro přijetí absolventa je jeho nezatíženost předchozími pracovními návyky a také dovednosti při práci s počítačem.

Při přijímání nových zaměstnanců v případě absolventů zaměstnavatelé kladou nejvíce důraz na zájem o práci a chuť pracovat, na jejich pracovní nasazení a ochotu se dále vzdělávat. U pracovníků s praxí je důležitější předchozí praxe než vzdělání. Obecně u všech zaměstnanců - absolventů i pracovníků s praxí - zaměstnavatelé oceňují také flexibilitu, důslednost, orientaci v oboru, schopnost týmové práce a komunikativnost (Doležalová, 2013, s. 43).

4.2.1 Druhy kompetencí

Kompetence, kterými jsou pracovníci a uchazeči o zaměstnání v různé míře vybaveni, lze rozdělit na profesní a klíčové. Profesní kompetence jsou znalosti, dovednosti a návyky získané příslušným vzděláním a praktickými zkušenostmi a jsou úzce svázány s konkrétní odborností. Jejich zvládnutí umožňuje výkon určitých profesí či povolání (Doležalová, 2013, s. 24).

Odborné kompetence se vztahují k výkonu pracovních činností a vyjadřují profesní profil absolventa oboru vzdělání, jeho způsobilosti pro výkon povolání. Odvíjejí se od kvalifikačních požadavků na výkon konkrétního povolání a charakterizují způsobilost absolventa k pracovní činnosti. Tvoří je soubor odborných vě-

domostí, dovedností, postojů a hodnot potřebných pro výkon pracovních činností daného povolání nebo skupiny příbuzných povolání (Rámcový, 2009, s. 6).

Klíčové kompetence jsou chápány jako soubor požadavků na vzdělání, zahrnující vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a pracovní uplatnění. Jsou univerzálně použitelné v různých situacích. Ve výuce se neváží na konkrétní vyučovací předměty, lze je rozvíjet prostřednictvím všeobecného i odborného vzdělávání, v teoretickém i praktickém vyučování, ale i prostřednictvím různých dalších aktivit doplňujících výuku, kterých se žáci sami aktivně účastní (Rámcový, 2009, s. 5). Jak uvádí Doležalová (2013, s. 24), klíčové kompetence jsou takové znalosti, schopnosti a dovednosti, které se jeví jako nezbytné pro úspěšné uplatnění nejenom na trhu práce, ale i v běžném životě. Jejich zvládnutí by mělo přispět k větší flexibilitě pracovníků v širokém slova smyslu, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese, a napomáhat sladovat schopnosti pracovníků a požadavky zaměstnavatele.

4.2.2 Kompetence požadované zaměstnavateli

Požadavky zaměstnavatelů poměrně přesně vyjadřují potřeby trhu práce, přičemž jsou do určité míry odlišné v závislosti na zkoumaném sektoru národního hospodářství. Tedy úzce souvisí především s oborovým zaměřením firem a s nejvíce obsazovanými pracovními pozicemi (Doležalová, 2014b, s. 3).

Nároky zaměstnavatelů jsou přímo úměrné dosaženému vzdělání pracovníků, tzn., že s rostoucí úrovní vzdělání přikládají zaměstnavatelé jednotlivým klíčovým kompetencím větší význam. Při přijímání absolventů s výučním listem dávají zaměstnavatelé větší míru preference profesním (odborným) dovednostem oproti klíčovým kompetencím. Zároveň kladou zřetelně větší důraz na široké profesní dovednosti v porovnání s hlubokými a úzkými profesními dovednostmi. Zaměstnavatelé si však u absolventů středních odborných učilišť stále více uvědomují důležitost klíčových dovedností. Hluboká znalost vlastního oboru je stěžejní, není však sama o sobě dostačující (Doležalová, 2014b, s. 39).

Požadavky a potřeby na vybavenost zaměstnanců jednotlivými kompetencemi se odvíjejí od konkrétní pracovní pozice. Nicméně na základě odpovědí zaměstnavatelů je možné vypočítat jistou preferenci. Zaměstnavatelé nejčastěji upřednostňují vyváženost profesních (odbornost) a obecných klíčových dovedností. Uvědomují si důležitost klíčových kompetencí, které považují za srovnatelné s profesními. Zároveň v odpovědích zaměstnavatelů mírně převažovaly odpovědi

upřednostňující spíše široké profesní dovednosti, zejména v oboru Ubytování, stravování a pohostinství. Naopak v dopravě a skladování zaměstnavatelé považují pro danou firmu za důležitější, aby pracovník disponoval hlubokými a úzkými profesními dovednostmi, tj. dostatečnou odborností (Doležalová, 2013, s. 43).

Při uplatnění na trhu práce v profilu zaměstnance narůstá významnost klíčových kompetencí. Z toho lze usuzovat, že daná kompetence je při pracovním uplatnění velice důležitá, nebo zaměstnanci a uchazeči o zaměstnání jsou danou kompetencí nedostatečně vybaveni. Požadavky zaměstnavatelů se liší také v závislosti na odvětví, ve kterém působí, a také na velikosti firmy (Doležalová, 2014, s. 5).

Pokud mají připomínky k samotným absolventům, vytýkají jim chybějící chuť pracovat, motivaci a aktivní přístup. Ocenili by zejména pracovitost, samostatnost, kreativní přístup, odpovědnost, slušné chování a schopnost vyšší loajality vůči zaměstnavateli (Doležalová, 2013, s. 4).

4.3 Příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce

Jak uvádí Rámcový (2009, s. 7), jedním z cílů středního odborného vzdělávání je učit se pracovat a jednat, tj. naučit se tvořivě zasahovat do prostředí, které žáky obklopuje, vyrovnávat se s různými situacemi a problémy, umět pracovat v týmech, být schopen vykonávat povolání a pracovní činnosti, pro které byl připravován. Samotné vzdělávání však není jednorázovou záležitostí vymezenou časově na školní docházku a celý život jako takový je vlastně nepřetržitým procesem učení (Doležalová, 2013, s. 3).

Vzdělávání na středních odborných učilištích směřuje k formování aktivního a tvořivého postoje žáků k problémům, k hledání různých variant řešení a ke zvažování správnosti uvažovaných řešení, adaptabilitě žáků na nové podmínky, k jejich schopnosti tvořivě do těchto podmínek zasahovat, tj. k flexibilitě a kreativitě žáků, rozvoji aktivního přístupu žáků k pracovnímu životu a profesní kariéře, včetně schopnosti přizpůsobovat se změnám na trhu práce, vytváření odpovědného přístupu žáků k plnění povinností a k respektování stanovených pravidel, tomu, aby žáci uměli správně odhadovat své možnosti a schopnosti, zvažovali a respektovali možnosti a schopnosti jiných lidí, rozvoji dovedností potřebných k jednání, diskusi, případnému kompromisu, k obhájení svého stanoviska i přijímání stanoviska jiných, tomu, aby chápali práci a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci (Rámcový, 2009, s. 5 - 6).

4.3.1 Rámcové vzdělávací programy

Národní program vzdělávání v České republice, tzv. Bílá kniha, a zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) zavedly do vzdělávací soustavy nový systém vzdělávacích programů. Kurikulární dokumenty jsou tvořeny na dvou úrovních: státní – v podobě rámcových vzdělávacích programů (RVP) a školní – v podobě školních vzdělávacích programů (ŠVP), podle kterých se uskutečňuje vzdělávání v konkrétní škole (Rámcový, 2009, s. 4)

RVP jsou státem vydané pedagogické (kurikulární) dokumenty, které vymezují závazné požadavky na vzdělávání v jednotlivých stupních a oborech vzdělání, tzn. zejména na výsledky vzdělávání, kterých má žák v závěru vzdělávání dosáhnout, obsah vzdělávání, základní podmínky realizace vzdělávání a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů. (Rámcový, 2009, s. 4)

Příprava žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce je v rámcovém vzdělávacím programu vymezena a doporučena tak, aby vzdělávání žáků probíhalo takovým způsobem, aby žák po ukončení vzdělávání dosáhl lepšího pracovního uplatnění na trhu práce, popřípadě, aby byl schopen se dále vzdělávat či rekvalifikovat.

V RVP je doporučeno pro střední odborné vzdělávání celkem 7 vzdělávacích oblastí, z toho 6 se věnuje teoretické přípravě. Je to Jazykové vzdělávání-český jazyk, Občanský vzdělávací základ, Matematické vzdělávání, Estetické vzdělávání, Vzdělávání pro zdraví a Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích. Jedna vzdělávací oblast se věnuje odbornému vzdělávání. Pro tyto vzdělávací oblasti se za celé vzdělávání doporučuje minimální počet týdenních vzdělávacích hodin 96, což je celkový počet hodin 3 072 za celé studium. Minimální týdenní počet vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících je 29. (Rámcový, 2011, s. 36)

Odborné vzdělávání představuje doporučenou týdenní dotaci 56 hodin, což je 1 792 hodin za celou dobu vzdělávání, čímž tvoří největší část ve vzdělávání na středním odborném učilišti. Všechny konkrétní celky i jejich výstupy mají přímou souvislost s přípravou žáka na vstup na trh práce, neboť jej prakticky připravují na pracovní proces ve všech rovinách.

V rámci teoretické výuky je přípravě studentů pro uplatnění se na trhu práce věnováno nejvíce pozornosti ve vzdělávací oblasti Občanský vzdělávací základ, kde je minimální počet týdenních vyučovacích hodin 3, přičemž by to nemělo být méně jak 96 hodin za celé studium. Tato vzdělávací oblast je rozdělena do pěti celků, ze kterých vyplývá dohromady 46 výstupů. Z celkového počtu výstupů se přípravě na

vstup na trh práce 8 věnuje přímo. Těchto osm výstupů obsahuje taková témata, aby žák po ukončení vzdělávání uměl specifikovat: práva a povinnosti zaměstnance, dovedl vyhledat nabídky zaměstnání, kontaktovat potenciálního zaměstnavatele nebo úřad práce. Dále pak, aby dokázal prezentovat své pracovní dovednosti a zkušenosti, vysvětlit, co by měla obsahovat pracovní smlouva a vědět, kde vyhledat pomoc v pracovněprávních záležitostech. Toto jsou vědomosti a dovednosti, bez kterých by se žák středního odborného učiliště při konfrontacích s trhem práce a jeho zákonitostech neobešel.

Další vzdělávací oblastí, která by se měla částečně zabývat přípravou žáků středních odborných učilišť pro vstup na trh práce je Vzdělávání a komunikace v českém jazyce. Tato vzdělávací oblast by měla být do teoretické výuky zařazována v minimální týdenní dotaci 2 hodiny, což je za celou dobu studia 64 hodin. V této vzdělávací oblasti jsou navrženy 3 základní celky, které mají celkem 12 požadovaných výstupů. 8 těchto výstupů se věnuje přímo přípravě žáka středního odborného učiliště na vstup na trh práce. Jsou to výstupy, které jsou nezbytně důležité pro správnou komunikaci s úřady práce a s možnými zaměstnavateli. Ve výsledcích vzdělávání by žák měl rozlišovat spisovný jazyk a obecnou češtinu, řídit se zásadami správné výslovnosti a v písemném i mluveném projevu používat adekvátní slovní zásobu a odbornou terminologii a také aby se dokázal vhodně se prezentovat a vyjadřovat. Dále by měl být schopen sestavit a přednést krátký prostě sdělovací, administrativní a prakticky odborný projev a dokázat zjišťovat jednoduché potřebné informace z dostupných informačních zdrojů. Toto jsou dovednosti, které je u mladých lidí v dnešní době počítačů nutné rozvíjet.

Oblast Matematické vzdělávání je do teoretické výuky zařazována minimálně 3 hodiny týdně, což je 96 vyučovacích hodin za celé studium. Vzdělávací oblast je rozvržena do šesti celků, ze kterých je doporučeno 17 výstupů. Z těchto výstupů se přípravě žáka na vstup na trh práce věnují 2. Je to provádění aritmetických operací a práce s přirozenými a celými čísly. Cíl matematického vzdělávání je nejen všeobecně vzdělávací, ale učí žáka používat matematiku v různých životních situacích, jako jsou dovednosti spojené s pracovním procesem, ale je velice důležitá pro uplatnění výstupů z předchozích vzdělávacích oblastí.

Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích by mělo být do teoretické výuky zařazeno minimálně 3 hodiny týdně, což je 96 hodin za celou dobu studia. Tato vzdělávací oblast je rozdělena do 4 celků, z nichž je celkem navrženo 23 výstupů. Přípravě na trh práce se přímo věnuje 8 výstupů. Žák by se měl naučit nejen základní práci s počítačem, ale pro jeho úspěšné zapojení se do světa práce je

pro něj nezbytné aby se v rámci výuky v informačních a komunikačních technologiích naučil komunikovat elektronickou poštou a ovládal elektronické informační zdroje k vyhledávání požadovaných informací. Velká část informací, týkajících se vstupu na trh práce je dostupná z internetových zdrojů. Je to například vzor profesního životopisu, motivačního dopisu a zejména vyhledávání volných pracovních míst. Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích je proto z pohledu přípravy žáka středního odborného učiliště na vstup na trh práce v dnešní době v podstatě nevyhnutelné (Rámcový, 2011, s. 14 - 35).

Jedním ze základních cílů vymezených tímto rámcovým vzdělávacím programem je příprava takového absolventa, který má nejen určitý odborný profil, ale který se díky němu dokáže také úspěšně prosadit na trhu práce i v životě. Průřezové téma Člověk a svět práce doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v odborné složce vzdělávání o nejdůležitější poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním ve světě práce a rozšiřuje a prohlubuje znalosti žáků získané v rámci vyučování tematického okruhu Svět práce na základní škole (Rámcový, 2011, s. 41).

4.3.2 Příprava žáků na vstup na trh práce v rámci výuky

Průřezové téma Člověk a svět práce je možné rozdělit do několika celků. Jsou to hlavní oblasti trhu práce a jejich charakteristické znaky, požadavky zaměstnavatelů, možnosti rekvalifikací a nutnost celoživotního vzdělávání, vyhledávání a posuzování informací o povolání, o nabídce zaměstnání. Písemná i verbální prezentace, psaní profesních životopisů, jednání s potenciálním zaměstnavatelem atd. Z tohoto úhlu pohledu je průřezové téma možno chápat jako stěžejní oporu pro zvýšení kvalifikovaného využití výstupů z ostatních vzdělávacích oblastí (Rámcový, 2011, s. 44).

Zařazení tématu do školních vzdělávacích programů se uskuteční tak, že jednotlivé obsahové celky budou začleněny do odpovídajících vyučovacích předmětů (odborných i všeobecně vzdělávacích) vymezených programem (Rámcový, 2011, s. 43).

Průřezové téma Člověk a svět práce je velmi rozsáhlé a je vhodné je rozložit do všech ročníků přípravy. Záleží však na iniciativě managementu školy a učitelů, v jakém rozsahu a jakým způsobem bude realizováno. Toto průřezové téma může být zakomponováno do všech všeobecně vzdělávacích a do odborných předmětů. Stejně tak praktická cvičení mohou být realizována v běžné výuce. Pro interaktivní trénink dovedností, především na počátku přípravy, je však nezbytné vyhradit i určitý počet hodin samostatně (Szebestová, 2012, s. 55).

Informace o začlenění průřezového tématu je zařazeno do části učební osnovy nazvané Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a aplikaci průřezových témat. Učivo průřezového tématu může být zařazeno do vyučovacího předmětu Český jazyk, kde si žáci procvičují písemnou a verbální sebezprezentaci potřebnou pro vstup na trh práce a uvědomí si, že znalost českého jazyka je stěžejní pro profesní i osobní život. Dalším vyučujícím předmětem, do kterého je vhodné zařadit toto průřezové téma je Občanská nauka, základy společenských věd, ve kterém jsou žáci vedeni k odpovědnému postoji k vlastní profesní budoucnosti a osvojují si poznatky z oblasti práva. Ve vyučovacím předmětu matematika žáci řeší úlohy z finanční matematiky a tak je u nich prohlubována finanční gramotnost. Při řešení těchto úloh je žák veden k vytrvalosti a k důslednosti, k užití matematických kompetencí v praxi. Při odborné praxi a na odborném výcviku žáci v rámci výuky poznávají svět práce s ohledem na předpokládané uplatnění v oboru a vyzkoušejí si práci v reálných pracovních podmínkách, osvojí si nezbytné pracovní návyky, seznámí se s požadavky zaměstnavatelů (Szebestová, 2012, s. 56).

4.3.3 Kariérové poradenství

Kariérové poradenství poskytuje služby lidem v každém věku a v každé fázi jejich života při rozhodování v oblasti školního vzdělávání, celoživotního vzdělávání i zaměstnání a při rozvoji kariéry. Služby kariérového poradenství jsou tedy určeny i pro žáky středních škol. Tyto služby mají institucionalizovanou podobu (Hlad'ová, 2014, s. 16).

Poradenské služby související s kariérou člověka jsou prováděny pod různými názvy (poradenství pro volbu povolání, poradenství pro profesní orientaci, profesní poradenství, pracovní profesní poradenství, výchovné poradenství apod.). Z tohoto důvodu je třeba pojem kariérové poradenství definovat. Pojem kariéra lze pokládat za zastřešující vzhledem k pojmům profese, povolání, vzdělání apod., a proto i pojem kariérové poradenství lze chápat v širokém slova smyslu a definovat jej jako „systém činností sloužících k podpoře dětí i dospělých při jejich rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci“ (Knoll, 2010, s. 2). Tato rozhodování je třeba vnímat jako součást celoživotního procesu, který obsahuje velmi složitou a mnohvrstevnou posloupnost jednotlivých rozhodovacích kroků týkajících se jak sféry pracovního uplatnění, tak sféry vzdělávání.

Jak uvádí Drahoňovská a Eliášková (2011, s. 12), ve středních školách se kariérovému poradenství věnuje výchovný poradce. Dále jsou to učitelé, kteří jsou s žáky v denním kontaktu a mohou s nimi řešit i témata týkající se kariérové volby a

zároveň s touto problematikou pracují v rámci průřezového tématu Člověk a svět práce.

Výchovný poradce se ve vztahu k volbě povolání věnuje především informační činnosti pro žáky, která se týká výběru dalšího studia nebo jiné přípravy na povolání, poskytuje informace o vzdělávací soustavě, jednotlivých typech škol, oborech, požadavcích a šancích na přijetí. Práce výchovných poradců je velmi náročná. Na výchovné poradce jsou kladeny vysoké nároky, a to jak v oblasti odborné, tak po stránce osobnostní a lidské. Dá se říci, že výchovný poradce je v současné době na škole hlavním koordinátorem kariérového poradenství. Proto bývá někdy nazýván jako kariérový poradce (pozn. toto označení však nemá dosud své ukotvení v legislativě) (Hlad'o, 2014, s. 18 - 20).

Přínos kariérového poradenství lze vidět ve skutečnosti, že významně redukuje zbytečné ztráty vznikající chybným rozhodováním jedinců o volbě vzdělání a profesní přípravy vyvolané nedostatečnými nebo zmatenými informacemi či nedostatečným sebepoznáním (Knoll, 2010, s. 21).

5 Praktická část a výsledky práce

Aby bylo možné co nejlépe dostat cílům bakalářské práce, je zapotřebí v této kapitole především zodpovědět otázky zda jsou žáci připraveni na vstup na trh práce a jestli jim při této přípravě napomohla škola. Metoda dotazníkového šetření byla zvolena z důvodu dosažení většího množství informací od oslovených respondentů. Pomocí tohoto šetření bych chtěla zjistit, jak žáci středního odborného učiliště hodnotí přípravu na vstup na trh práce v rámci výuky ve škole a odkud nejčastěji čerpají informace o vstupu na trh práce. Na základě zpracovaných dat bude popsáno, zda žáky na vstup práce připravila škola dostatečně, případně jestli informace spojené se vstupem na trh práce získali jinde.

Dotazníkovému šetření předchází analýza školního vzdělávacího programu oboru vzdělání Pečovatelské práce.

5.1 Školní vzdělávací program oboru vzdělání Pečovatelské práce

5.1.1 Obecný popis ŠVP

V této kapitole je analyzován ŠVP oboru Pečovatelské práce, který byl vytvořen v roce 2011 na Středním odborném učilišti v Mikulově. Pozornost je zde zaměřena na oblast přípravy žáků této školy na vstup na trh práce. V dalších třech zkoumaných oborech vzdělání (Zednické práce, Stravovací a ubytovací služby a Zámečnické práce) je v ŠVP příprava na vstup na trh práce rozpracována obdobně.

Školní vzdělávací program je určen zejména pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami podle § 16 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Škola definuje svou vzdělávací strategii v daném oboru jako jednotlivé zásady, které se musí prolínat celým výchovně-vzdělávacím procesem (Školní, 2011a, s. 4).

Škola považuje za nutné především vytvářet u žáků profesionální návyky, které budoucí zaměstnavatel bude využívat a které dostatečně ekonomicky ocení, vytvářet v žácích profesionální hrdost a kladný vztah k práci, začlenit žáky již během studia do provozu a žákům umožnit navazovat kladné interpersonální vztahy, které mohou využívat při svém budoucím zaměstnání – k tomu slouží účast na různých soutěžích v rámci regionu, kontakty se sociálními partnery již v průběhu stu-

dia, kontakty mezi žáky stejného oboru z jiných škol ČR. Další prioritou školy je vytvářet v žácích potřebu stále se do školy vracet pro nové odborné inspirace a mezilidské kontakty, vytvářet v žácích potřebu dále se ve svém oboru vzdělávat a profesionálně růst (Školní, 2011a, s. 5).

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby byli absolventi připraveni k úspěšnému uplatnění na trhu práce a pro další vzdělávání. (Školní, 2011a, s. 5)

5.1.2 Analýza ŠVP oboru Pečovatelské práce

Školní vzdělávací program probíhá ve dvou vzájemně propojených rovinách a to teoretickém a praktickém vzdělávání. Učivo na středním odborném učilišti bylo do Školního vzdělávacího programu rozpracováno dle doporučení Rámcového vzdělávacího programu. Celkový počet vyučovacích předmětů rozpracovaných do ŠVP je 10 celkem, z toho je 9 předmětů teoretické výuky a 1 předmět se věnuje odborné přípravě – Odborný výcvik. Z 9 teoretických předmětů se 3 věnují oblasti přípravy žáka na vstup na trh práce přímo ve svých tematických plánech, a také zapojováním průřezového tématu Člověk a svět práce. Je to Český jazyk a literatura, Občanská výchova a Informační a komunikační technologie a dalších 5 předmětů pouze zapojováním průřezového tématu Člověk a svět práce. Vyučování je organizováno tak, že se střídá v jednom týdnu teoretické vyučování odborný výcvik.

Občanská výchova (v RVP Občanský vzdělávací základ), má počet týdenních vyučovacích hodin 3 hodiny za celé studium, 1 hodina týdně v každém ročníku. Za celou dobu studia je to 99 hodin. Přípravě žáka na vstup na trh práce se Občanská výchova věnuje ve třetím ročníku, kde jsou zařazeny jako očekávané výstupy vyhledání nabídek zaměstnání, kontaktování zaměstnavatele a úřad práce, znalost pracovní smlouvy, dovednost zřídit si peněžní účet, vysvětlení pojmů daně, sociální a zdravotní pojištění. Jsou to 4 výstupy z celkového počtu 8, které se konkrétně věnují přípravě žáka na vstup na trh práce. Za celou dobu studia je tedy v Občanské výchově zařazeno 8 školních výstupů, které se věnují problematice trhu práce. Ty představují celkem 50 % ze všech výstupů tohoto předmětu.

Český jazyk a literatura (v RVP Vzdělávání a komunikace v českém jazyce) má počet týdenních vyučovacích hodin celkem 3 hodiny za celé studium, v každém ročníku je to 1 hodina týdně. Celkový počet vyučovacích hodin za celé studium je 99. Ve výuce českého jazyka a literatury jsou žáci vedeni ke kultivovanému jazykovému projevu a využívání těchto dovedností v praktickém životě. V prvním ročníku je do výuky českého jazyka zařazeno celkem 23 školních výstupů, z nichž je 6 směřujících k přípravě žáka na správnou komunikaci s potencionálními zaměstnavate-

li. Vedou zejména k tomu, aby žák dokázal rozlišovat spisovný jazyk a obecnou češtinu v psaném a ústním projevu, dokázal se správně, věcně, jasně a srozumitelně vyjadřovat, věděl jakým způsobem vést věcný telefonní rozhovor, případně zanechat vzkaz na záznamníku. Při práci s textem je jako očekávaný výstup z učiva uvedena orientace v telefonních seznamech, práce s internetem a reprodukce textu. Ve druhém ročníku je přípravě žáka na vstup na trh práce věnováno 8 výstupů z celkového počtu 23. Jsou to zejména psaní dopisu, inzerátu, rozvíjení techniky čtení a orientace v přečteném textu a to v administrativním i odborném. Ve třetím ročníku je z 27 výstupů věnováno přípravě na trh práce 9 výstupů. Je to vyplnění poštovních a bankovních tiskopisů, vyplnění dotazníku, psaní životopisu, sepsání popisu pracovního postupu uplatňovaného v jeho oboru. Za celou dobu studia je to tedy celkem 23 očekávaných školních výstupů směřujících k přípravě žáka na vstup na trh práce, což představuje 31,5 % z celkového počtu výstupů tohoto předmětu.

Informační a komunikační technologie (v RVP Informační a komunikační technologie) mají dotaci 3 hodiny týdně za celé studium, jedna hodina týdně v každém ročníku. Celkem hodin za celé studium činí 99. Tento předmět se přípravě žáka na vstup na trh práce věnuje ve druhém ročníku všemi 4 výstupy, které se zde nacházejí. Je to vytváření, upravování a uchovávání textových dokumentů, základní práce s tabulkovým procesorem a komunikace elektronickou poštou. Ve třetím ročníku jsou to 3 výstupy ze 3, věnující se práci s Internetem. Za celou dobu studia se přípravě žáka na vstup na trh práce věnuje 7 školních výstupů z předmětu Informační a komunikační technologie představujících 64 % z celkového počtu výstupů tohoto předmětu.

Do všech teoretických předmětů i do Odborného výcviku jsou v průběhu celého studia zařazována Průřezová témata z oblasti Člověk a svět práce, kde je v žácích formován pozitivní vztah ke zvolenému oboru vzdělání. Ve třetím ročníku je do výuky zařazena exkurze na úřad práce a jsou procvičovány dovednosti směřující k přípravě žáka na vstup na trh práce. Tato témata představují u všech předmětů 12,5 % výukové dotace.

5.2 Dotazník

5.2.1 Administrace dotazníku

Dotazník byl předložen k vyplnění žákům druhého a třetího ročníku Středního odborného učiliště v Mikulově v oborech Pečovatelské služby, Strojírenské práce, Zednické práce a Stravovací a ubytovací služby. Zkoumaný soubor čítá dohromady 40 žáků.

Návratnost dotazníků byla 100 %, což bylo dáno osobní administrací dotazníků. Dotazníky byly rozdány v hodinách Občanské výchovy po předchozí domluvě se zástupkyní školy a s vyučujícím. Před započítáním vyplňování byl studentům vysvětlen správný postup vyplnění dotazníku a důvod proč jej vyplňují. Podpora autentičnosti osobních odpovědí byla provedena za pomoci zachování anonymity respondentů. Následně pak byl při rozdávání dotazníku každý z žáků osobně požádán o co nejsvědomitější přístup k jeho vyplnění a poděkování za vyplnění dotazníku. Vyplnění dotazníku trvalo přibližně 15 minut.

5.2.2 Zpracování dotazníku

Zpracování bylo provedeno pomocí programu Microsoft Office Excel a údaje byly zaznamenávány do tabulek, z nichž každá byla koncipovaná pro každou otázku zvlášť. Základní dělení odpovědí bylo provedeno podle oboru a ročníku. Výsledky pak byly vyhodnoceny ve dvou stupních. V prvním byly výsledky hodnoceny v globálním měřítku a následně pak ve druhém stupni byly srovnány výsledky odpovědí žáků druhých a třetích ročníků.

Uzavřené otázky byly převedeny do odpovídajících tabulek a následně pak pro názornost vhodně doplněny grafickým znázorněním. Odpovědi na otevřenou otázku byly seřazeny do kategorií, a následně pak jsou pro každou kategorii uvedeny absolutní a relativní četnosti.

5.3 Výsledky dotazníku

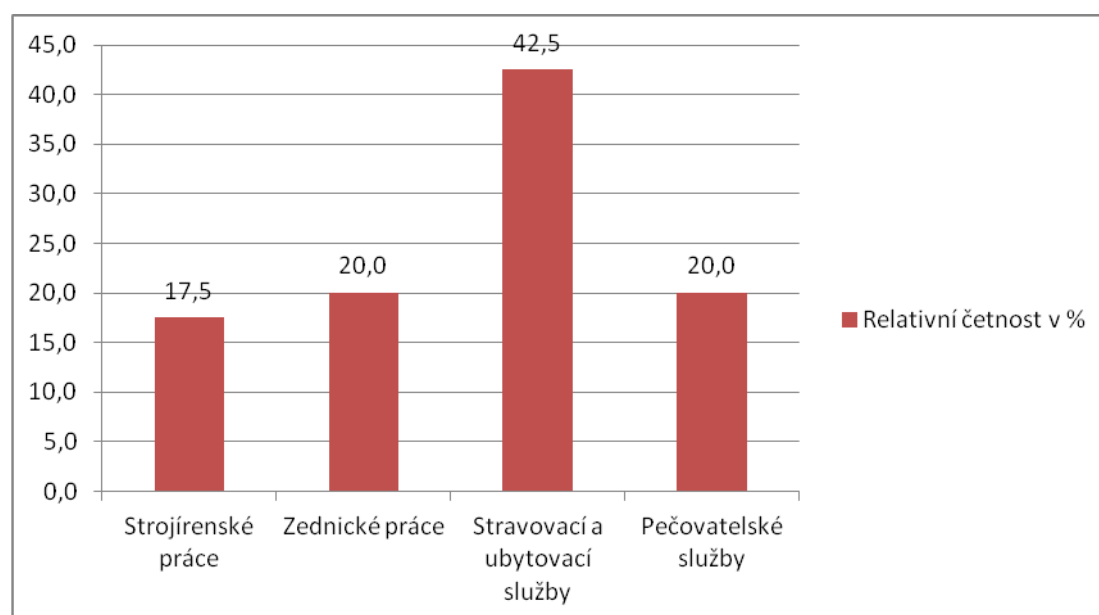
5.3.1 Údaje o respondentech

Tabulka 1 a Obrázek 1 uvádí údaje o počtu oslovených respondentů jednotlivých oborů vzdělání. Celkem bylo dotazováno 40 respondentů. Z toho bylo 17,5 % žáků

z oboru vzdělání Strojírenské práce, 20,0 % žáků z oboru vzdělání Zednické práce, 42,5 % žáků z oboru vzdělání Stravovací a ubytovací služby a 20,0 % žáků z oboru vzdělání Pečovatelské služby.

Tab. 1 Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých oborech vzdělání

Obor vzdělání	Strojírenské práce	Zednické práce	Stravovací a ubytovací služby	Pečovatelské služby	Celkem
Absolutní četnost	7	8	17	8	40
Relativní četnost v %	17,5	20,0	42,5	20,0	100,0

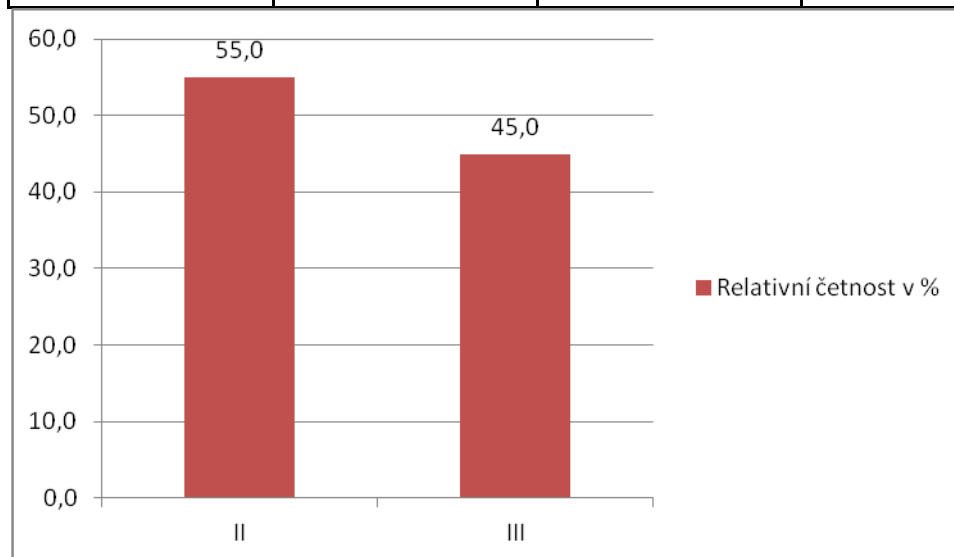

Obr. 1 Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých oborech vzdělání

Tabulka 2 a Obrázek 2 znázorňují počet žáků v jednotlivých ročnících studia. Dotazováno bylo 55,0 % žáků druhých ročníků a 45,0 % žáků třetích ročníků.

Tab. 2 Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých ročnících studia

Ročník	2. ročník	3. ročník	Celkem
Absolutní četnost	22	18	40
Relativní četnost v %	55,0	45,0	100,0

Obr. 2 Údaje o rozdělení respondentů v jednotlivých ročnících studia

5.3.2 Vyhodnocení položek dotazníku

V položkách 4-1 až 4-7 bylo zjišťováno, jak žáci hodnotí své dovednosti napsat profesní životopis, motivační dopis, připravit se na pracovní pohovor, popsat obsah pracovní smlouvy, získat informace o potencionálním zaměstnavateli, orientovat se v možných způsobech vyhledávání zaměstnání a v možnostech uplatnění se na trhu práce. V těchto položkách je použita hodnotící škála 1 až 5, kde znamená hodnota 1 - umím výborně, 2 - spíše umím, 3 - ani umím, ani neumím, 4 - spíše neumím, 5 - vůbec neumím.

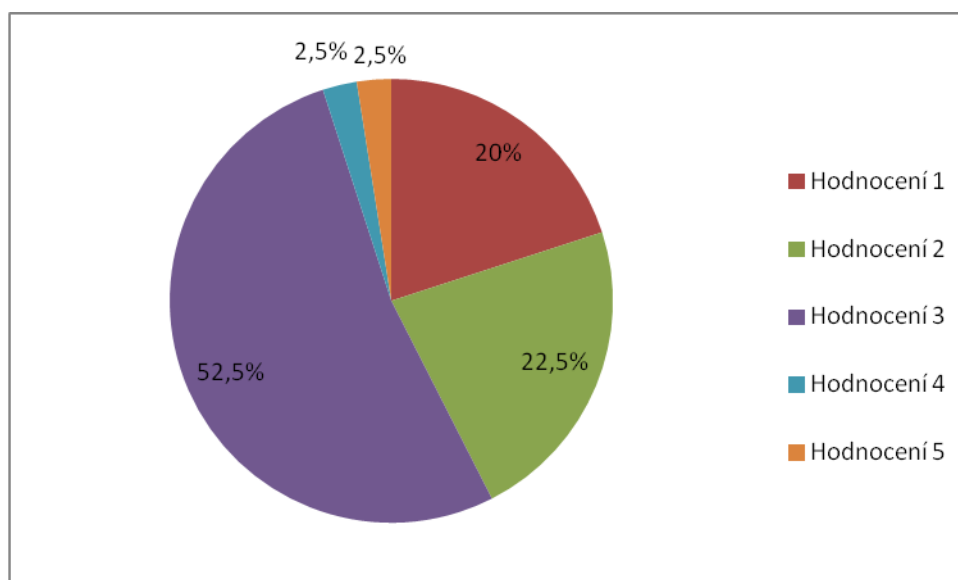
Otázka číslo 4-1: Do jaké míry umíte napsat profesní životopis?

V této položce dotazníku bylo zjišťováno, zdali žáci umí napsat profesní životopis (Tabulka 3 a Obrázek 3). 20,0 % žáků se domnívá, že profesní životopis umí napsat výborně, 22,5 % žáků se kloní k tomu, že životopis spíše umí napsat a 52,5 % žáků se domnívá, že profesní životopis ani umí, ani neumí napsat. Pouze 2,5 % žáků životopis spíše neumí napsat a stejný počet žáků životopis vůbec napsat neumí. V průměrném hodnocení žáci profesní životopis spíše umí napsat, ale svými odpověďmi se blíží střední hodnotě. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,45, a vypovídá o tom, že si žáci s napsáním životopisu spíše budou umět poradit.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 18 (Příloha B).

Tab. 3 Hodnocení dovednosti napsat profesní životopis

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	8	20,0
Hodnocení 2	9	22,5
Hodnocení 3	21	52,5
Hodnocení 4	1	2,5
Hodnocení 5	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 3 Hodnocení dovednosti napsat profesní životopis

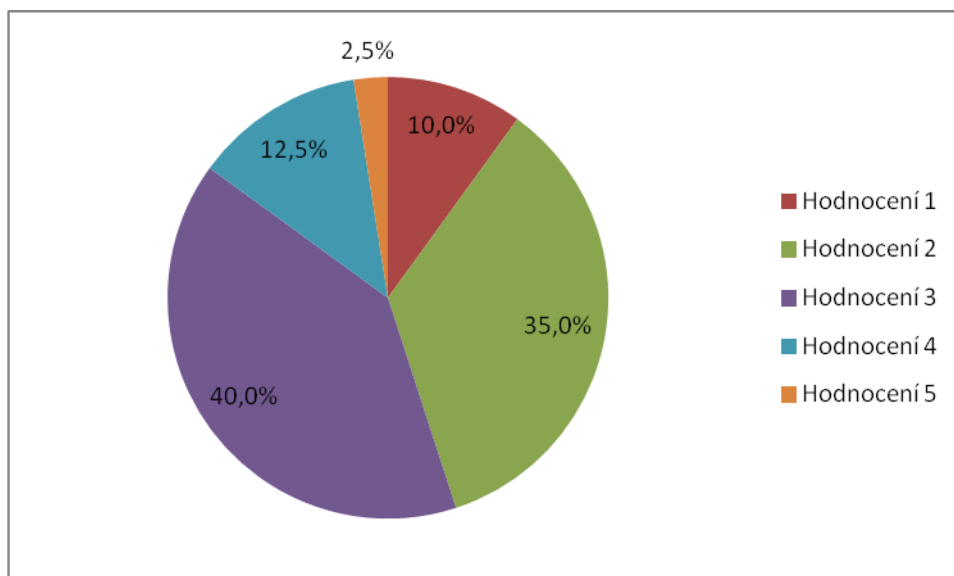
Otázka č. 4-2: Do jaké míry umíte napsat motivační dopis?

V této položce dotazníku bylo zjišťováno, jestli žáci umí napsat motivační dopis (Tabulka 4 a Obrázek 4). 10,0 % žáků se domnívá, že motivační dopis umí napsat výborně, 35,5 % žáků se kloní k tomu, že motivační dopis spíše umí napsat, a 40,0 % žáků se domnívá, že motivační dopis ani umí, ani neumí napsat. 12,5 % žáků je přesvědčeno, že motivační dopis spíše neumí napsat a 2,5 % žáků uvedlo, že vůbec neumí motivační dopis napsat. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,6, což svědčí o tom, že žáci ani budou, ani nebudou umět motivační dopis napsat.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 19 (Příloha B).

Tab. 4 Hodnocení dovednosti napsat motivační dopis

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	4	10,0
Hodnocení 2	14	35,0
Hodnocení 3	16	40,0
Hodnocení 4	5	12,5
Hodnocení 5	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 4 Hodnocení dovednosti napsat motivační dopis

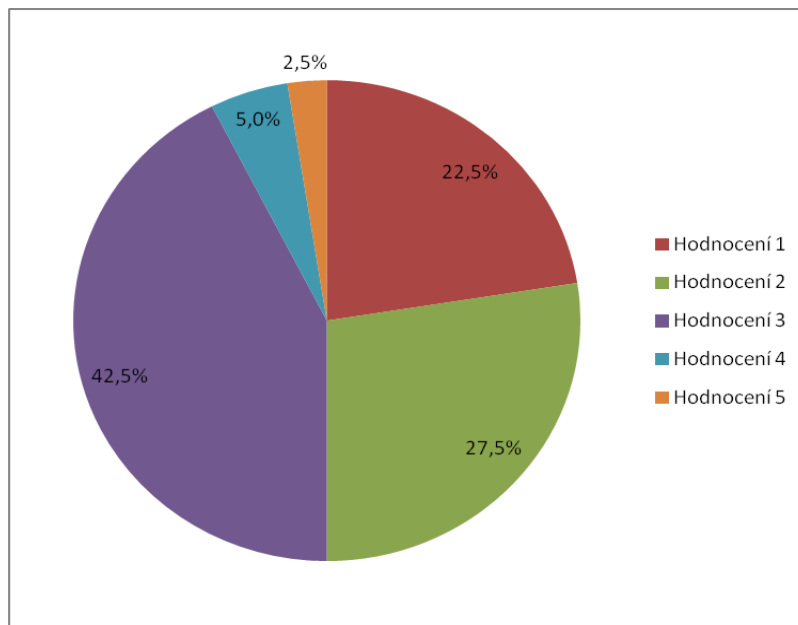
Otázka č. 4-3: Do jaké míry se umíte připravit na pracovní pohovor?

Tabulka 5 a Obrázek 5 znázorňují odpovědi žáků na položku č. 4-3. Lze z ní získat přehled o tom, že 22,5 % žáků se domnívá, že se umí na pracovní pohovor připravit výborně, 27,5 % žáků se kloní k tomu, že se na pracovní pohovor spíše umí připravit a 42,5 % žáků se domnívá, že se ani umí, ani neumí připravit na pracovní pohovor. 5 % žáků uvedlo, že se spíše neumí připravit na pracovní pohovor a 2,5 % žáků je přesvědčeno, že toto neumí vůbec. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,3 a vypovídá o tom, že žáci se na pracovní pohovor spíše umí připravit.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 20 (Příloha B).

Tab. 5 Hodnocení dovednosti připravit se na pracovní pohovor

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	9	22,5
Hodnocení 2	11	27,5
Hodnocení 3	17	42,5
Hodnocení 4	2	5,0
Hodnocení 5	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 5 Hodnocení dovednosti připravit se na pracovní pohovor

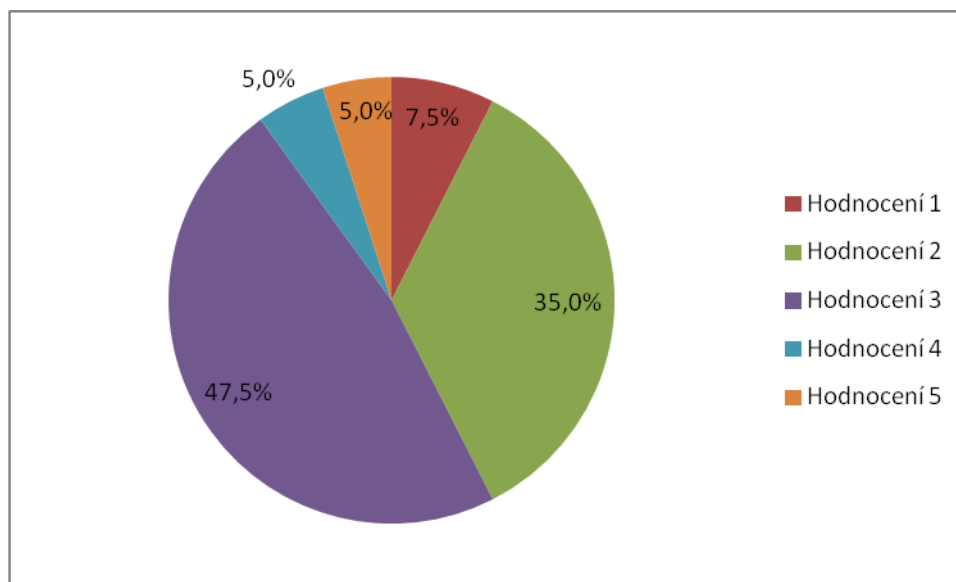
Otázka č. 4-4: Do jaké míry umíte popsat obsah pracovní smlouvy?

V této položce dotazníku bylo zjišťováno, zdali žáci umí popsat obsah pracovní smlouvy (Tabulka 6 a Obrázek 6). 7,5 % žáků se domnívá, že popsat obsah pracovní smlouvy umí výborně, 35,0 % žáků se kloní k tomu, že popsat obsah pracovní smlouvy spíše umí a 47,5 % žáků se domnívá, že popsat obsah pracovní smlouvy ani umí, ani neumí. 5 % žáků je přesvědčení, že popsat obsah pracovní smlouvy spíše neumí a stejný počet žáků, tedy 5,0 % popsat obsah pracovní smlouvy vůbec neumí. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,65, z čehož vyplývá, že žáci ani umí, ani neumí popsat obsah pracovní smlouvy.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 21 (Příloha B).

Tab. 6 Hodnocení dovednosti popsat obsah pracovní smlouvy

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	3	7,5
Hodnocení 2	14	35,0
Hodnocení 3	19	47,5
Hodnocení 4	2	5,0
Hodnocení 5	2	5,0
Celkem	40	100,0

Obr. 6 Hodnocení dovednosti popsat obsah pracovní smlouvy

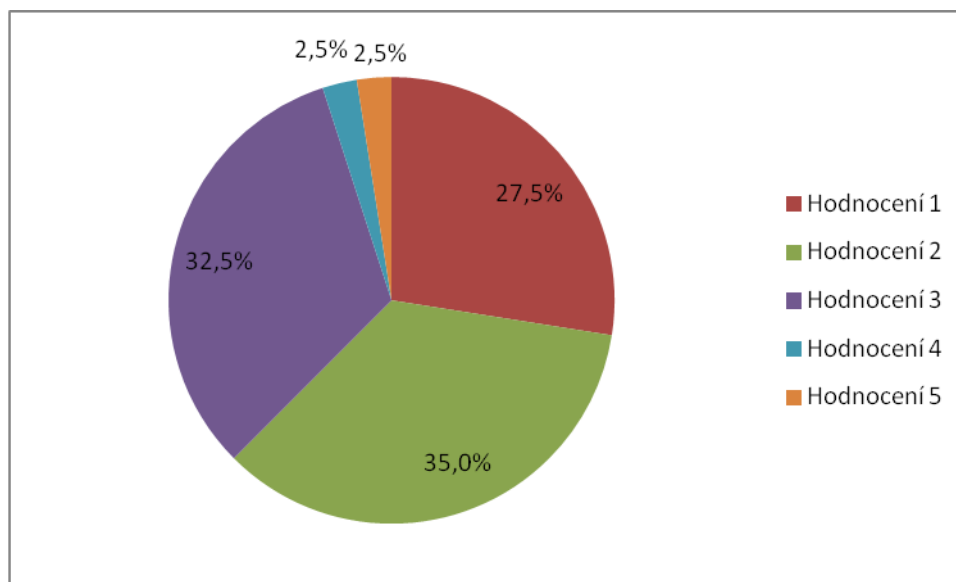
Otázka č. 4-5: Do jaké míry umíte získat informace o potenciaálním zaměstnavateli?

V této položce dotazníku bylo zjišťováno, jestli žáci umí získat informace o potenciaálním zaměstnavateli (Tabulka 7 a Obrázek 7). 27 % žáků uvedlo, že tyto informace umí získat výborně, 35 % žáků se kloní k tomu, že informace o potenciaálním zaměstnavateli získat spíše umí a 32,5 % žáků se domnívá, že tyto informace ani umí ani neumí získat. Pouze 2,5 % informace o zaměstnavateli získat spíše neumí a stejný počet 2,5 % žáků informace o zaměstnavateli získat neumí vůbec. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,45. Tato hodnota vypovídá o tom, že žáci spíše umí získat informace o potenciaálním zaměstnavateli.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 22 (Příloha B).

Tab. 7 Hodnocení dovednosti získat informace o potencionálním zaměstnavateli

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	11	27,5
Hodnocení 2	14	35,0
Hodnocení 3	13	32,5
Hodnocení 4	1	2,5
Hodnocení 5	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 7 Hodnocení dovednosti získat informace o potencionálním zaměstnavateli

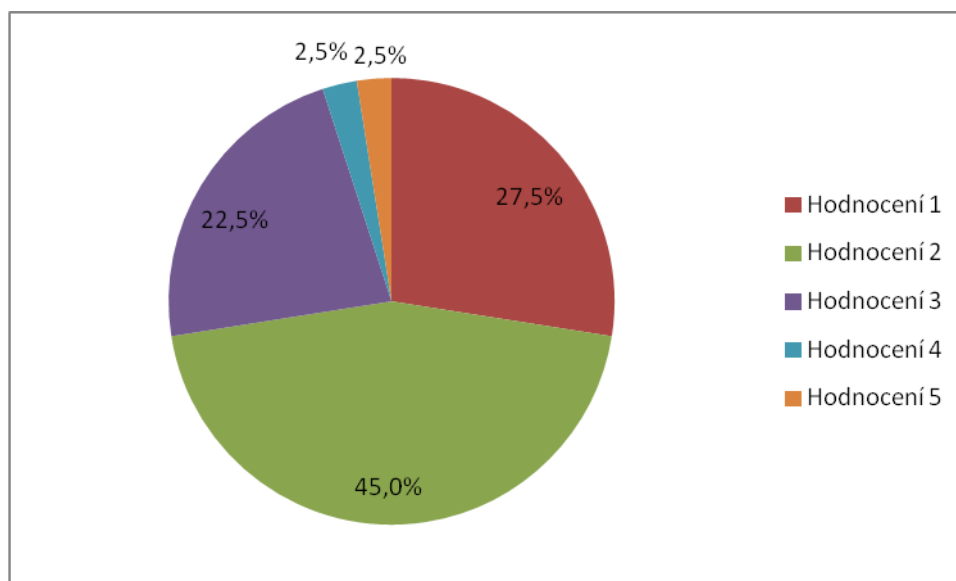
Otázka č. 4-6: Do jaké míry se umíte orientovat v možných způsobech vyhledávání zaměstnání?

V této položce dotazníku bylo zjišťováno, do jaké míry se žáci umí orientovat v možných způsobech vyhledávání zaměstnání (Tabulka 8 a Obrázek 8). 27,5 % žáků se orientovat v možných způsobech vyhledávání zaměstnání umí výborně a 45,0 % žáků se kloní k tomu, že se v této problematice spíše umí orientovat. 22,5 % žáků se domnívá, že se ani umí, ani neumí orientovat ve způsobech vyhledávání zaměstnání. Pouze 2,5 % žáků uvedlo, že se spíše neumí orientovat ve způsobech vyhledávání zaměstnání a stejný počet žáků 2,5 % je přesvědčeno, že se vůbec neumí orientovat ve způsobech vyhledávání zaměstnání. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,08, což svědčí o tom, že žáci se spíše umí orientovat v možných způsobech vyhledávání zaměstnání.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 23 (Příloha B).

Tab. 8 Hodnocení dovednosti orientovat se v možných způsobech vyhledávání zaměstnání

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	11	27,5
Hodnocení 2	18	45,0
Hodnocení 3	9	22,5
Hodnocení 4	1	2,5
Hodnocení 5	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 8 Hodnocení dovednosti orientovat se v možných způsobech vyhledávání zaměstnání

Otázka č. 4-7: Do jaké míry se umíte orientovat v možnostech uplatnění se na trhu práce?

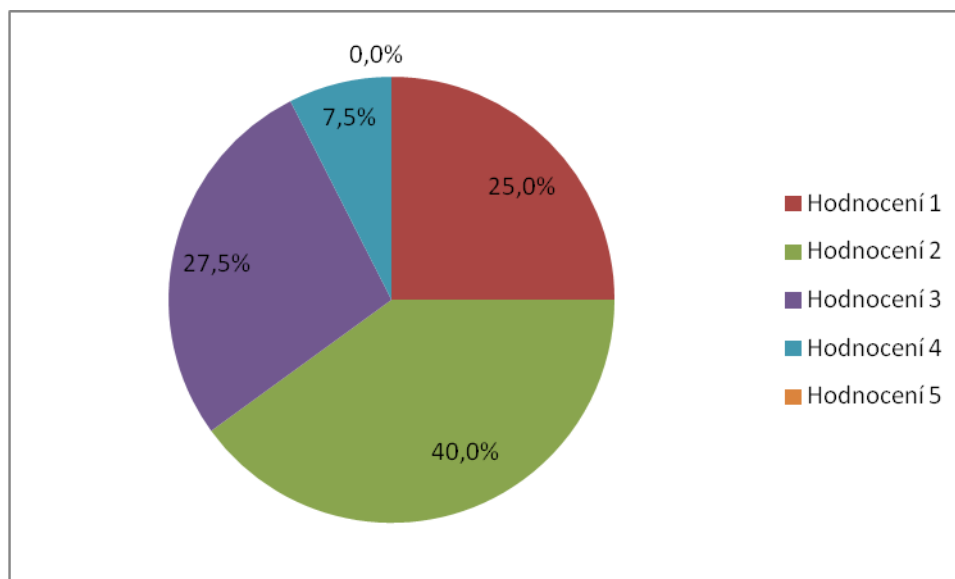
V této položce dotazníku bylo zjišťováno, jak se žáci umí orientovat v možnostech uplatnění se na trhu práce (Tabulka 9 a Obrázek 9). 25,0 % žáků se domnívá, že se umí výborně orientovat v možnostech uplatnění se na trhu práce, 40,0 % žáků se kloní k tomu, že se spíše umí orientovat v tom, jaké mají možnosti uplatnit se na trhu práce. 27,5 % žáků uvedlo, že se v této problematice ani umí, ani neumí orientovat. 7,5 % žáků se domnívá, že se v možnostech uplatnění se na trhu práce spíše neumí orientovat a žádný z dotazovaných nevedl, že tuto dovednost neovládá

vůbec. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,18. Tato hodnota vypovídá o tom, že se žáci spíše umí orientovat v možnostech uplatnění se na trhu práce.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v tabulce 24 (Příloha B)

Tab. 9 Hodnocení dovednosti orientovat se v možnostech uplatnění na trhu práce

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	10	25,0
Hodnocení 2	16	40,0
Hodnocení 3	11	27,5
Hodnocení 4	3	7,5
Hodnocení 5	0	0,0
Celkem	40	100,0

Obr. 9 Hodnocení dovednosti orientovat se v možnostech uplatnění na trhu práce

Otázka č. 5: Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?

Tabulka 10 a Obrázek 10 znázorňují odpovědi žáků středního odborného učiliště na položku č. 5. Výsledek této otázky má zjistit, kde žáci získali informace o možných způsobech vyhledávání zaměstnání. 37,5 % žáků uvedlo, že informace o způsobech vyhledávání zaměstnání získali od svých rodičů a 35 % žáků odpovědělo, že získali tyto informace ve škole. 15 % žáků má informace o možných způsobech

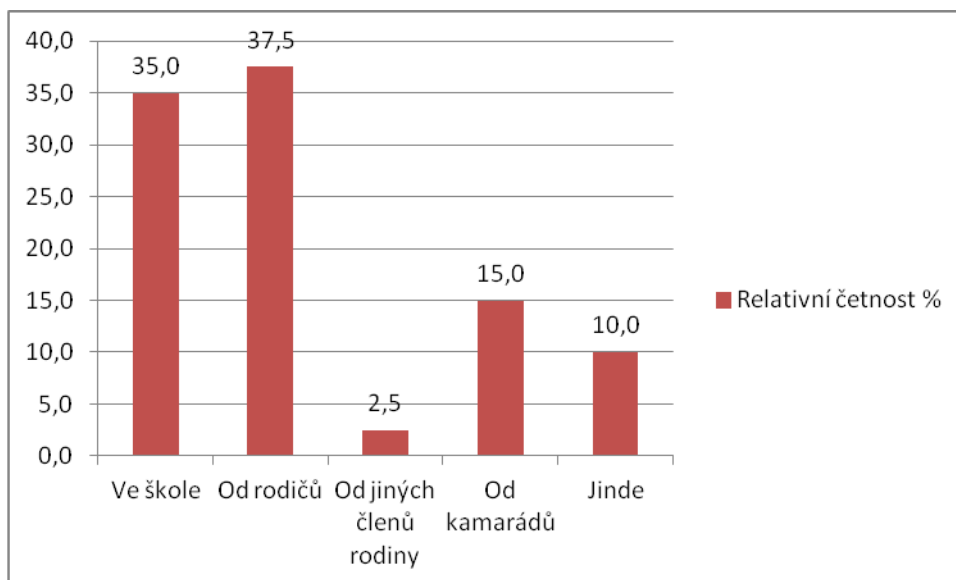
vyhledávání zaměstnání od kamarádů, 10 % dotazovaných uvedlo, že tyto informace získali jinde, a 3 % žáků tyto informace získalo od jiných členů rodiny.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 25 (Příloha B). Informace o možných způsobech vyhledávání zaměstnání získalo ve škole 44,0 % žáků třetích ročníků a jen 27,0 % žáků druhých ročníků. Tento výsledek může být důsledkem toho, že učivo zabývající se přípravou žáků na vstup na trh práce je ve větší míře zařazováno až ve třetím ročníku studia.

Zajímavý výsledek v odpovědích na tuto otázku se ukázal v porovnání oborů vzdělání, kde žáci Zednických prací jako zásadní zdroj těchto informací uvedli rodinu (50,0 %) a jen 13,0 % žáků tohoto oboru získalo tyto informace ve škole. Naopak většina žáků Pečovatelských prací (75,0 %) uvedlo jako zdroj informací o způsobech vyhledávání zaměstnání školu a jen 13,0 % žáků tohoto oboru odpovědělo, že tyto informace má od rodičů. Toto může být způsobeno rozdílným působením učitelů na různé skupiny žáků.

Tab. 10 Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ve škole	14	35,0
Od svých rodičů	15	37,5
Od jiných členů rodiny	1	2,5
Od kamarádů	6	15,0
Jinde	4	10,0
Celkem	40	100,0

Obr. 10 Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“

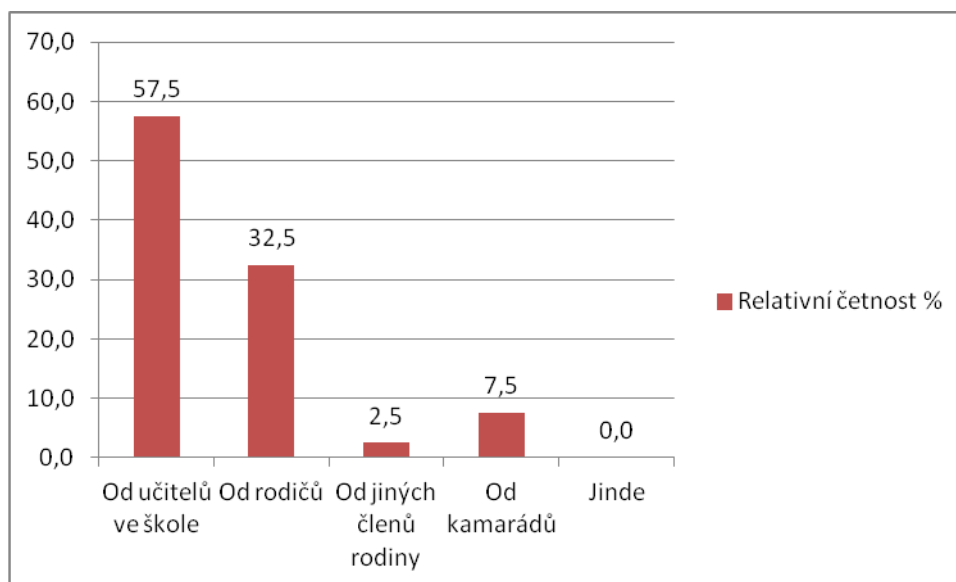
Otázka č. 6: Kdo Vás nejvíce připravil na vstup na trh práce (naučil Vás napsat životopis, motivační dopis, absolvovat přijímací pohovor apod.)?

Tabulka 11 a Obrázek 11 znázorňují odpovědi žáků středního odborného učiliště na položku č. 6. Lze z ní získat přehled o tom, kdo je nejvíce připravil na vstup na trh práce. Většina dotazovaných (57,5 %) uvedla, že tyto informace získali od učitelů ve škole. 32,5 % žáků informace o přípravě na vstup na trh práce získalo od svých rodičů a 7,5 % žáků má tyto informace od kamarádů. Možnost jinde neuvedl žádný z dotazovaných.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 26 (Příloha B).

Tab. 11 Četnost odpovědí na otázku: „Kdo Vás nejvíce připravil na vstup na trh práce (naučil Vás napsat životopis, motivační dopis, připravit se na přijímací pohovor apod.)?“

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Od učitelů ve škole	23	57,5
Od svých rodičů	13	32,5
Od jiných členů rodiny	1	2,5
Od kamarádů	3	7,5
Jinde	0	0,0
Celkem	40	100,0

Obr. 11 Četnost odpovědí na otázku: „Kdo Vás nejvíce připravil na vstup na trh práce (naučil Vás napsat životopis, motivační dopis, připravit se na přijímací pohovor apod.)?“

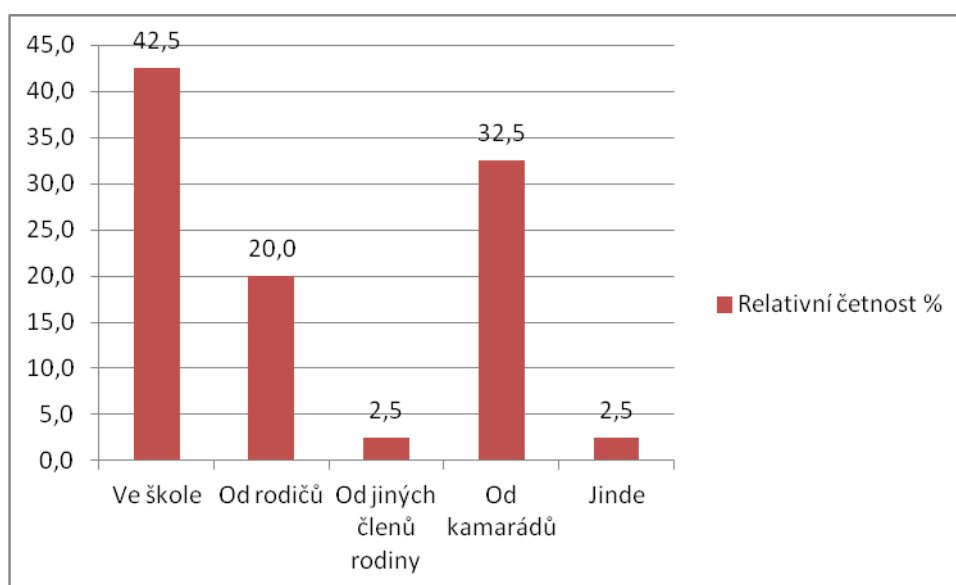
Otázka č. 7: Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?

Tabulka 12 a Obrázek 12 znázorňují odpovědi žáků středního odborného učiliště na položku č. 7. Cílem této otázky je zjistit, kde žáci získali informace o možnostech, jak se uplatnit na trhu práce. Z tabulky lze zjistit, že většina respondentů (42,5 %) získalo informace o možnostech svého uplatnění na trhu práce ve škole a na druhém místě se jako zdroj těchto informací umístili kamarádi (32,5 %). 20,0 % dotazovaných uvedlo, že informace o možnostech svého uplatnění na trhu práce se dozvěděli od rodičů. Jeden dotazovaný uvedl, že tyto informace získal od jiných členů rodiny a jeden tyto informace získal jinde (každý 2,5 %).

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 27 (Příloha B) Zde můžeme vidět výrazný rozdíl v získávání těchto informací u žáků oboru Zednické práce, kde většina (75,5 %) dotazovaných uvedla, že informace o možnostech uplatnění se na trhu dostala od kamarádů. Naopak v oboru vzdělání Pečovatelské práce žáci v naprosté většině (75,0 %) uvedli jako zdroj těchto informací školu. Z těchto výsledků je zřejmé, že i když žáci těchto dvou oborů vzdělání navštěvují stejnou školu, tak každá z těchto skupin upřednostňuje jiné autority při získávání těchto informací.

Tab. 12 Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?“

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Ve škole	17	42,5
Od svých rodičů	8	20,0
Od jiných členů rodiny	1	2,5
Od kamarádů	13	32,5
Jinde	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 12 Četnost odpovědí na otázku: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?“

V položce 8 bylo zjišťováno, jak žáci hodnotí přípravu na vstup na trh práce ze strany třídního učitele, učitelů v teoretické výuce, učitele odborného výcviku a vý-

chovného poradce. V těchto položkách je použita hodnotící škála 1 až 5, kde znamená hodnota 1 - připravil výborně, 2 - spíše připravil, 3 - ani připravil, ani nepřipravil, 4 - spíše nepřipravil, 5 - vůbec nepřipravil.

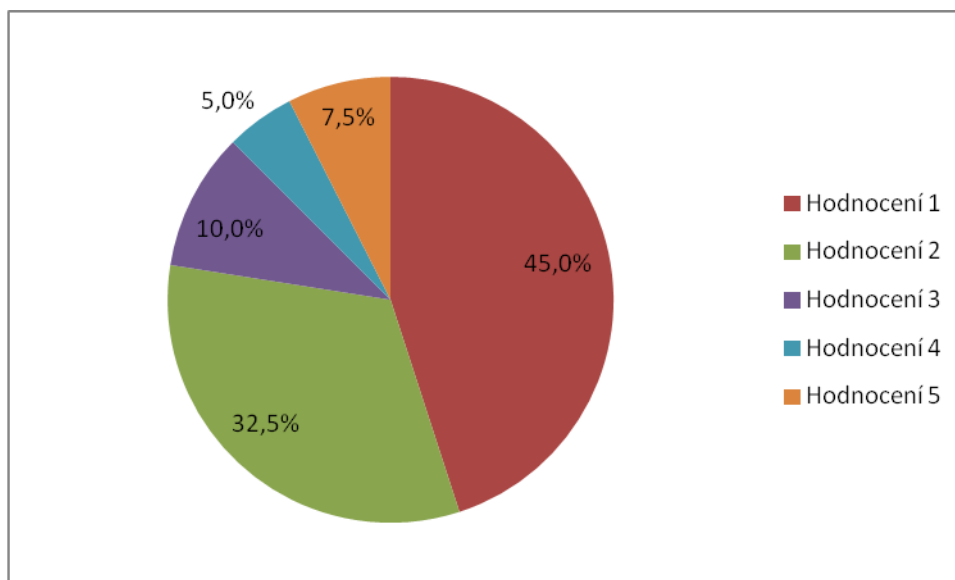
Otázka č. 8-1: Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil třídní učitel?

Tabulka 13 a Obrázek 13 znázorňují odpovědi žáků na položku č. 8.1. Výsledek této otázky má zjistit, nakolik žáky na vstup na trh práce připravil třídní učitel. 45,0 % žáků uvedlo, že třídní učitel je na vstup na trh práce připravil výborně a 32,5 žáků se kloní k tomu, že je třídní učitel na vstup na trh práce spíše připravil. 10,0 % respondentů vnímá tuto přípravu ze strany třídního učitele jako průměrnou. 5,0 % žáků je přesvědčeno, že je třídní učitel spíše nepřipravil a 7,5 % žáků se domnívá, že je třídní učitel na vstup na trh práce nepřipravil vůbec. Naměřená průměrná hodnota na škále je 1,9, z čehož vyplývá, že třídní učitel žáky spíše připravil na vstup na trh práce. Lze tedy usuzovat, že vliv třídního učitele při přípravě žáků na vstup na trh práce je velký.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 28 (Příloha B).

Tab. 13 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany třídního učitele

	Absolutní četnost	Relativní četnost v %
Hodnocení 1	18	45,0
Hodnocení 2	13	32,5
Hodnocení 3	4	10,0
Hodnocení 4	2	5,0
Hodnocení 5	3	7,5
Celkem	40	100,0

Obr. 13 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany třídního učitele

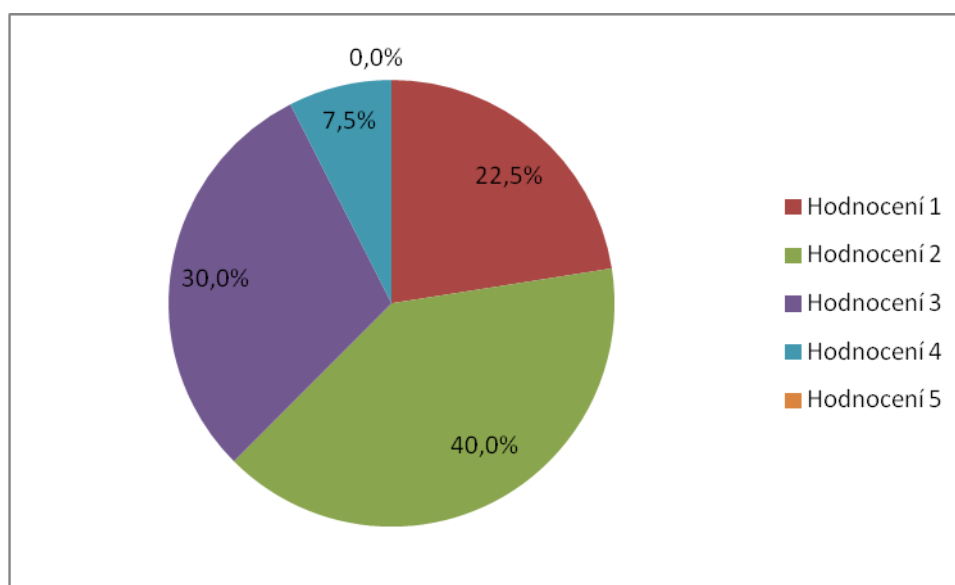
Otázka č. 8.2: Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravili vyučující v teoretické výuce?

Tabulka 14 a Obrázek 14 znázorňují odpovědi žáků středního odborného učiliště na položku č. 8-2. Lze z ní získat přehled o tom, jak žáci vnímají přípravu na vstup na trh práce ze strany učitelů v teoretické výuce. 22,5 % respondentů hodnotí tuto přípravu jako výbornou a naopak žádný z dotazovaných neuvádí, že jej učitel v teorii na vstup práce nepřipravil vůbec. Že je učitel v teoretické výuce spíše připravil na vstup na trh práce, uvedlo 40,0 % dotazovaných a 7,5 % žáků uvedlo, že je učitel v teorii spíše nepřipravil. 30 % respondentů se domnívá, že je učitel v teorii ani připravil, ani nepřipravil. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,23. Tato hodnota vypovídá o tom, že žáky učitel v teorii na vstup na trh práce spíše připravil, což svědčí o významném vlivu učitelů v teoretické výuce v přípravě žáků na vstup na trh práce.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 29 (Příloha B).

Tab. 14 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany vyučujících v teoretické výuce

	Absolutní četnost (ni)	Relativní četnost (%)
Hodnocení 1	9	22,5
Hodnocení 2	16	40,0
Hodnocení 3	12	30,0
Hodnocení 4	3	7,5
Hodnocení 5	0	0,0
Celkem	40	100,0

Obr. 14 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany vyučujících v teoretické výuce

Otázka č. 8-3: Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil učitel odborného výcviku?

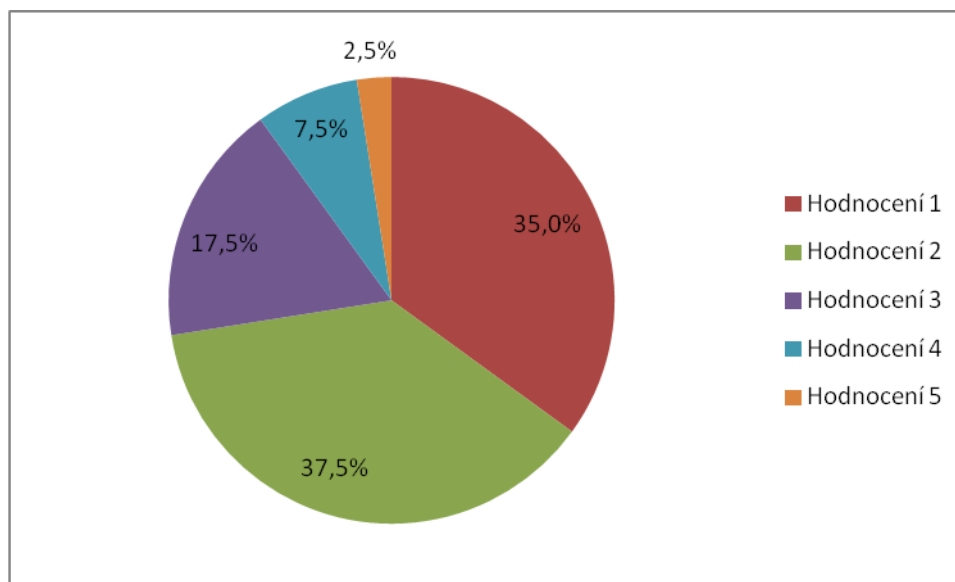
Tabulka 15 a Obrázek 15 znázorňují odpovědi žáků středního odborného učiliště na položku č. 8-3. 35,5 % dotazovaných uvádí, že je učitel odborného výcviku je na vstup na trh práce připravil výborně a 35,0 % žáků se domnívá, že je učitel odborného výcviku na vstup na trh práce spíše připravil. 17,5 % žáků se kloní k tomu, že je učitel odborného výcviku ani připravil, ani nepřipravil na vstup na trh práce. 7,5 % žáků je přesvědčeno, že je učitel odborného výcviku na vstup na trh práce spíše nepřipravil a jen 2,5 % žáků uvedlo, že je nepřipravil vůbec. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,05. Z tohoto hodnocení vyplývá, že žáci vnímají přípravu na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku tak, že je spíše připravil.

Z tohoto výsledku je zřejmé, že vliv učitele odborného výcviku na přípravu žáků na vstup na trh práce je velký.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 30 (Příloha B). Zde můžeme vidět, rozdílné hodnocení žáků jednotlivých ročníků studia. Jako výbornou hodnotí tuto přípravu na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku jen 18,0 % žáků druhých ročníků, ale 56,0 % žáků ročníků třetích. Tento výsledek může být důsledkem zařazení většího počtu vyučovacíh hodin odborného výcviku ve třetím ročníku a tím i zvýšením vlivu učitele odborného výcviku na žáky třetích ročníků.

Tab. 15 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku

	Absolutní četnost (ni)	Relativní četnost (%)
Hodnocení 1	14	35,5
Hodnocení 2	15	37,5
Hodnocení 3	7	17,5
Hodnocení 4	3	7,5
Hodnocení 5	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 15 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku

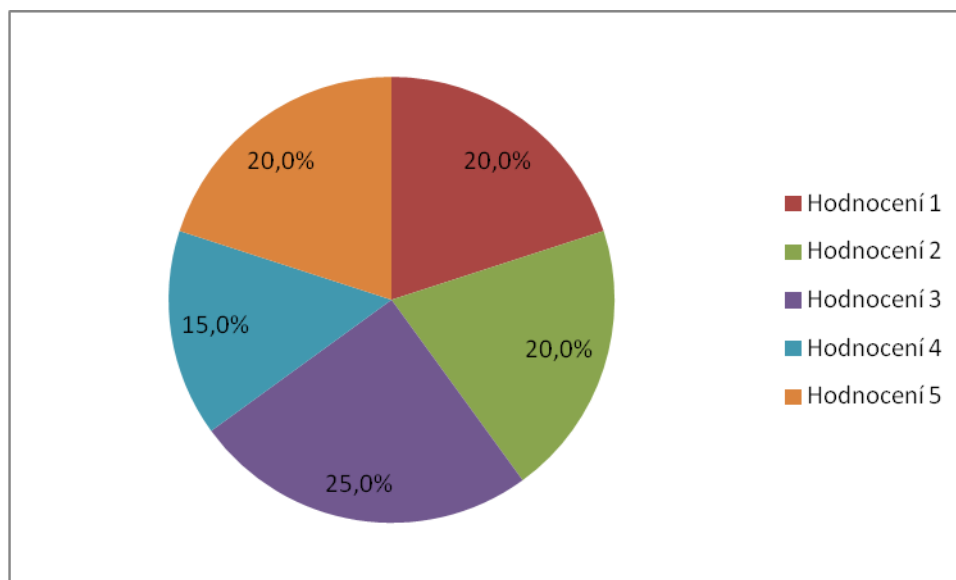
Otázka č. 8-4: Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil Výchovný poradce?

Tabulka 16 a Obrázek 16 znázorňují odpovědi žáků na položku č. 8-4. V tabulce 15 vidíme, že zvolené odpovědi na tuto otázku byly velmi vyrovnané. 20,0 % respondentů uvedlo, že je výchovný poradce na vstup na trh práce připravil výborně, na druhou stranu, stejný počet (20,0 %) dotazovaných odpovědělo, že je výchovný poradce na vstup na trh práce nepřipravil vůbec. 25,0 % dotazovaných uvádí, že je výchovný poradce na vstup na trh práce ani připravil, ani nepřipravil a 15,0 % žáků je přesvědčeno, že je výchovný poradce na vstup na trh práce spíše nepřipravil. Naměřená průměrná hodnota na škále je 2,9, z čehož vyplývá, že učitel odborného výcviku žáky ani připravil, ani nepřipravil na vstup na trh práce.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 31 (Příloha B). 50,0 % žáků Pečovatelských prací odpovědělo, že je výchovný poradce na vstup na trh práce připravil výborně. S tím se neshodují odpovědi žáků ostatních oborů, jejichž hodnocení této přípravy nebylo takto pozitivní. Jen 14,0 % žáků Strojírenských prací, 13,0 % žáků Zednických prací a 12,0 % žáků Stravovacích a ubytovacích služeb označilo přípravu ze strany výchovného poradce jako výbornou.

Tab. 16 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany výchovného poradce

	Absolutní četnost (ni)	Relativní četnost (%)
Hodnocení 1	8	20,0
Hodnocení 2	8	20,0
Hodnocení 3	10	25,0
Hodnocení 4	6	15,0
Hodnocení 5	8	20,0
Celkem	40	100,0

Obr. 16 Hodnocení přípravy na vstup na trh práce ze strany výchovného poradce

Otázka č. 9: Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?

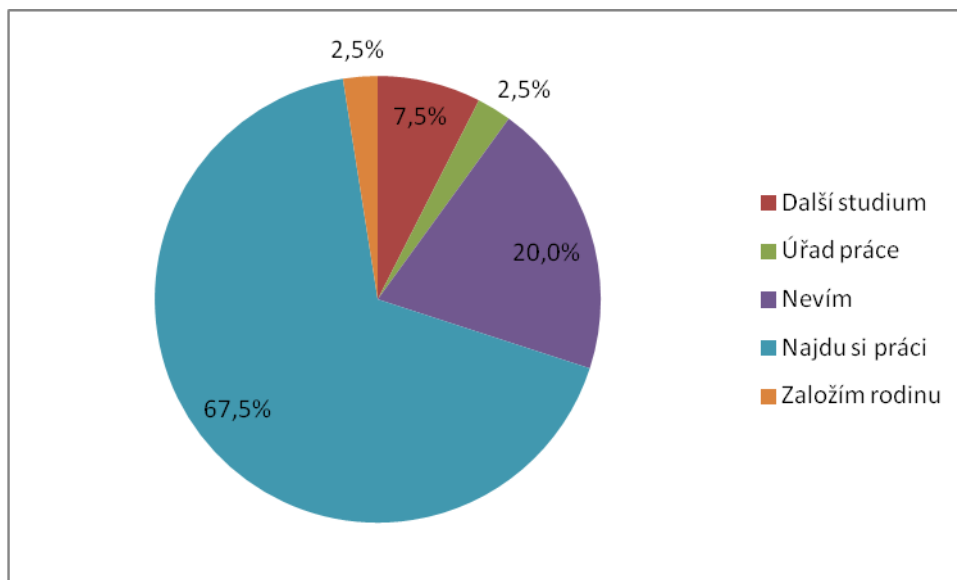
Pomocí této položky bylo zjišťováno, co chtějí respondenti dělat po ukončení studia na Středním odborném učilišti. Tato otázka byla otevřená a v tabulce jsou uvedeny všechny možnosti, které respondenti uvedli.

Na základě výsledků v tabulce 17 a Obrázku 17 lze konstatovat, že naprostá většina dotázaných (68 %) si chce po ukončení studia najít práci. Naopak 20 % respondentů uvedlo, že ještě neví, co budou po ukončení studia dělat. Pokračovat ve studiu se chystá 8 % dotazovaných. Dále byla uvedena jedna odpověď přihlásit se na Úřad práce (3 %) a jedna odpověď založím rodinu (3 %) Tyto výsledky jsou graficky znázorněny v Obrázku 16.

Podrobné informace s odpověďmi členěnými podle oboru vzdělání a ročníku studia jsou uvedeny v Tabulce 32 (Příloha B). Z těchto odpovědí vyšlo najevo, že naprostá většina (83,0 %) žáků třetích ročníků je rozhodnuta po ukončení studia najít si práci. U žáků druhých ročníků tuto odpověď zvolilo 54,0 % žáků.

Tab. 17 Četnost odpovědí na otázku: „Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?“

Odpověď	Absolutní četnost (ni)	Relativní četnost (%)
Najdu si práci	27	67,5
Budu pokračovat ve studiu	3	7,5
Nevím	8	20,0
Přihlásím se na Úřad práce	1	2,5
Založím rodinu	1	2,5
Celkem	40	100,0

Obr. 17 Četnost odpovědí na otázku: „Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?“

6 Diskuze

V průzkumu, který jsem provedla, žáci hodnotili své dovednosti spojené s vstupem na trh práce (psaní životopisu, motivačního dopisu, příprava na pracovní pohovor, znalost obsahu pracovní smlouvy, získávání informací o potencionálním zaměstnavateli, orientace ve způsobech vyhledávání zaměstnání a možnosti uplatnění se na trhu práce). Z průzkumného šetření vyšlo najevo, že 41 % dotazovaných tyto dovednosti ovládá průměrně. 20 % žáků ohodnotilo u sebe tyto dovednosti jako výborné a jen 3 % žáků uvedlo, že tyto dovednosti neovládá vůbec. Porovnáme-li druhé a třetí ročníky, měl by být ve zvládnutí těchto dovedností patrný rozdíl, protože do výuky jsou tato témata zařazována ve třetím ročníku. Z výsledku šetření však toto nebylo prokázáno, protože hodnocení u žáků druhých a třetích ročníků se příliš nelišilo. Jako výborné tyto znalosti u sebe ohodnotilo 20 % žáků druhého ročníku a stejný počet 20 % žáků třetího ročníku. Naopak jako nedostatečné ohodnotilo tyto své znalosti 1 % žáků druhých ročníků a 5 % žáků ročníků třetích.

Lze konstatovat, že žáci třetích ročníků tyto dovednosti nehodnotí lépe než žáci druhých ročníků, což může znamenat, že tyto dovednosti ve třetím ročníku ve výuce nezískali, ale také to může znamenat to, že se hodnotí přísněji, než žáci druhých ročníků, protože se jich tato problematika více dotýká.

Z výzkumu, který provedly Šťastnová a Drahoňovská (2012, s. 7) vyplynulo, že žáci středních škol jako zdroj informací o jejich další profesní dráze nejčastěji využívají internet, dále rodinu a kamarády. Škola jako zdroj informací zastává až čtvrté místo. Na základě dotazníkového šetření, které jsem provedla na vybraném Středním odborném učilišti v Mikulově je zřejmé, že na této škole většina žáků informace o vstupu na trh práce získala ve škole (45 %). Školu jako zdroj těchto informací uvedlo 70 % žáků Pečovatelských prací, 49 % žáků Stravovacích a ubytovacích služeb a 33 % žáků Strojírenských prací. Žáci Zednických prací naopak uvedli, že informace spojené se vstupem na trh práce čerpali nejčastěji od kamarádů (42 %).

Z provedeného průzkumu vyšlo najevo, že výsledky se zcela neshodují s průzkumem Šťastnové a Drahoňovské (2012), protože žáci na tomto konkrétním učilišti jako zdroj informací o vstupu na trh práce uvádějí školu před rodiči a kamarády. Porovnáme-li, jak na tuto otázku odpovídali žáci druhých a třetích ročníků, výsledek se neliší, 51 % žáků třetích ročníků uvádí na prvním místě jako zdroj informací o vstupu na trh práce školu a školu na prvním místě uvádí také žáci druhých ročníků (39 %). Z tohoto výsledku můžeme usuzovat, že žáci třetích ročníků

považují školu za zdroj stěžejních informací o vstupu na trh práce. Jak uvádí Hlad'ová a Drahoňovská (2012, s. 7), z jejich průzkumu vyšlo najevo, že víc než polovina žáků (53 %) středních odborných učilišť začala řešit volbu další vzdělávací a profesní dráhy před nástupem do posledního ročníku. Ve třetím ročníku také probíhá intenzivnější příprava na vstup na trh práce (zařazování průřezového tématu Člověk a svět práce, poskytování kariérového poradenství, návštěva Úřadu práce...), proto můžeme usuzovat, že žáci třetích ročníků vnímají školu jako na zdroj těchto informací více, než žáci ročníků druhých.

Šťastnová a Drahoňovská (2012, s. 37) uvádějí, že z jejich výzkumu vyplynulo, že pokud žáci vyhledají odbornou pomoc při volbě jejich další profesní dráhy, pak se nejčastěji obracejí (kromě rodiny) na školské instituce, tedy na výchovné-kariérové poradce na školách či na některého z učitelů. V dotazníkovém šetření, které jsem provedla, uvedli žáci, že výborně je na vstup na trh práce ve škole připravil třídní učitel (36 % žáků), 18 % žáků hodnotilo tuto přípravu jako výbornou ze strany učitele v teoretické výuce, 28 % žáků hodnotilo výborně učitele odborného výcviku a 16 % žáků výchovného poradce. Naopak nejhůře vnímali dotazovaní přípravu na vstup na trh práce ze strany výchovného poradce. 66 % žáků uvedlo, že je výchovný poradce na vstup na trh práce vůbec nepřipravil. Z mého šetření vyplývá, že s otázkou volby další profesní dráhy se žáci nejčastěji obrací na třídního učitele, nebo na některého z dalších učitelů (učitel v teoretické výuce, učitel odborného výcviku).

Na Výchovného poradce se s touto problematikou obrací nejméně žáků a otázkou zůstává, proč tomu tak je. Jak uvádí Knoll (2010, s. 6), v současnosti je hlavním posláním výchovných poradců na školách řešení výchovných problémů žáků, zatímco poradenství zaměřené na profesní a vzdělávací orientaci je pro ně spíše okrajovou záležitostí. Toto by mohl být jeden z důvodů, proč se v otázkách volby své další profesní dráhy na výchovného poradce obrátilo nejméně žáků a nejvíce žáků hodnotilo jeho pomoc v této problematice jako neúčinnou. Dalším důvodem může být také to, že učitelé jsou žákům bližší, setkávají se s nimi denně ve výuce, ale pomoc výchovného poradce by museli sami vyhledat, což je pro žáky komplikovanější varianta. Hlad'ová a Drahoňovská (2012 s. 15) uvádějí, že třídní učitel plní při volbě vzdělávací a profesní dráhy významnější roli než výchovný poradce, neboť je lépe obeznámen se studijními předpoklady žáka.

V mém dotazníkovém šetření bylo zjišťováno, jaké mají žáci plány do budoucna. Z průzkumu je zřejmé, že naprostá většina (68 %) dotazovaných by si chtěla najít práci. 20 % uvedla odpověď, že ještě neví. Důvodem proč žáci ještě nemají

jasno o své další profesní dráze, může být například jejich nízký věk (zejména u žáků druhých ročníků), nebo jejich malé sebepoznání, anebo nedostatečná příprava na plánování budoucnosti ve výuce. Jen 8 % žáků by chtělo pokračovat ve studiu. Porovnáme-li odpovědi žáků druhých a třetích ročníků, po ukončení studia chce jít ihned pracovat 44 % žáků druhých ročníků a 56 % žáků třetích ročníků. Rozdíl vidíme u volby pokračování ve studiu, kde pokračovat ve studiu plánuje 67 % žáků druhých ročníků a menší množství 33 % žáků třetích ročníků. Z výsledků vyplývá, že žáci třetích ročníků ve větší míře chtějí ihned po ukončení studia nastoupit do zaměstnání a osamostatnit se. 75 % žáků druhých ročníků a 25 % žáků třetích ročníků uvedlo, že ještě neví, co by chtěli po skončení studia dělat. Hlavním z důvodů, proč se žáci odborných učilišť po ukončení studia rozhodují nepokračovat v dalším studiu a chtějí si najít práci, patří pravděpodobně potřeba vydělávat peníze a snaha osamostatnit se od rodičů. (Burdová, 2012, s. 58).

Podle Čápa a Mareše (2007 s. 269) existují značné rozdíly v tom, jak se žáky komunikují různí učitelé, ale i v tom, jak tentýž učitel komunikuje s různými žáky. V mém průzkumu bylo sledováno také hledisko přípravy na vstup na trh práce v rámci jednotlivých oborů. Každý ze sledovaných oborů můžeme vnímat jako samostatnou skupinu, která má svá specifika a uznává jiné authority. Z provedeného dotazníkového šetření vyšlo najevo, že průměrně připraveni na vstup na trh práce se cítí nejvíce žáci Strojírenských prací (53 %) a naopak žáci 30 % žáků Zednických prací uvedlo, že své znalosti potřebné k úspěšnému vstupu na trh práce hodnotí výborně. Nejkritičtěji se v této problematice hodnotí žáci Pečovatelských prací, kde 5 % žáků odpovědělo, že tyto dovednosti neovládá vůbec.

Rozdíly mezi jednotlivými obory můžeme vidět také při jejich hodnocení jednotlivých osob, které je na vstup na trh práce připravovaly. Třídního učitele nejlépe hodnotili žáci Strojírenských prací (71 %), žáci Pečovatelských prací (50 %) a 41 % žáků Stravovacích a ubytovacích služeb. Žáci Zednických prací naopak považují za nejlepší přípravu na vstup na trh práce ze strany učitele odborného výcviku (50 %). Učitele v teorii hodnotili žáci sledovaných oborů poměrně vyrovnaně, z čehož můžeme usuzovat, že příprava na vstup na trh práce v teoretické výuce se u jednotlivých oborů příliš neliší a vliv jednotlivých učitelů v teoretické výuce na žáky je srovnatelný.

Žáci jednotlivých oborů hodnotí rozdílně přípravu na vstup práce poskytnutou výchovným poradcem. 50 % žáků Pečovatelských prací hodnotí působení výchovného poradce jako výborné. Naopak, že je vůbec nepřipravil, uvedli žáci Zednických prací (38 %). Toto zjištění zcela potvrzuje fakt, že každá třída jako jednot-

ná skupina má v podstatě jednotný názor na authority a každý ze zkoumaných oborů vzdělání čerpá informace o vstupu práce z jiných zdrojů.

7 Doporučení pro pedagogickou praxi

Jako pozitivní vnímám to, že ve výsledcích tohoto šetření většina žáků uvedla, že informace potřebné ke vstupu na trh práce získali ve škole. Protože však žáci druhých a třetích ročníků hodnotili svou připravenost ke vstupu na trh práce poměrně srovnatelně, zvážila bych, jestli by nebylo dobré tuto přípravu ve třetím ročníku zintenzivnit a prohloubit. Vhodné by bylo také ve třetích ročnících věnovat individuální pozornost jednotlivým žákům. Z průzkumu vyplynulo, že na žáky má největší vliv při volbě jejich další profesní či studijní dráhy třídní učitel, kterého většina žáků uvedla jako nejčastější zdroj informací o této problematice. Rozdíly ale můžeme vidět v porovnání jednotlivých oborů, kde žáci oboru Zednické práce uvedli jako nejlepší přípravu na vstup práce ze strany učitele odborného výcviku. V tomto případě by bylo vhodné zvýšit komunikaci o této problematice mezi třídním učitelem a učitelem odborného výcviku. Za velmi důležité považuji častou komunikaci mezi třídními učiteli a učiteli odborného výcviku všeobecně. Každý z těchto učitelů poznává žáka v jiných situacích a za jiných podmínek a jejich spolupráce v této problematice by byla pro žáka přínosná v tom, že tyto učitelé společně mohou posoudit žákovy možnosti v uplatnění na trhu práce, nebo jeho dalším studiu.

Jako problematické vnímám vliv výchovného poradce na žáky při jejich rozhodování o další studijní či profesní dráze. Z průzkumu vyšlo najevo, že ne všichni žáci vnímají tuto přípravu ze strany výchovného poradce stejně. Zajímavým zjištěním je, že žáci Pečovatelských prací výchovného poradce hodnotí pozitivně, naopak většina žáků Zednických prací negativně. Důvodem je zřejmě nejednotné působení výchovného poradce na jednotlivé skupiny oborů vzdělání. Doporučovala bych přiblížit žákům práci výchovného poradce například besedami v rámci třídnických hodin, zařazením tématu Světa práce do projektových dnů, vytvořením nebo třeba vytvořením nástěnky s tematikou Světa práce a nabídkou zaměstnání. Důležité je seznamovat žáky s prací výchovného poradce nejen v počátku studia, ale i v dalších ročnících, protože před absolvováním školy a vstupem na trh práce nebo při rozhodování o dalším studiu by měla být jeho role nejvýznamnější.

Jako všeobecné doporučení pro pedagogickou praxi v rámci přípravy žáků na vstup na trh práce bych doporučila aplikaci průřezových témat z oblasti Člověk a svět práce do všech vyučovacích předmětů, tak jak jsou rozpracována v ŠVP dané-

ho oboru. Důležité je na toto téma s žáky diskutovat a seznamovat je s problematikou světa práce v průběhu celého studia.

8 Závěr

Žáci středních odborných učilišť jsou během studia na střední škole průběžně připravováni na vstup na trh práce. Tato příprava probíhá nejintenzivněji ve třetím ročníku, kde jsou témata vztahující se k trhu práce zařazována přímo do výuky v teorii v předmětu Občanská nauka. Žákům obou ročníků je problematika vstupu na trh práce přibližována zařazováním průřezového tématu Člověk a svět práce. Průzkumné šetření v praktické práci prokázalo, že jen 20 % žáků zvládá dovednosti potřebné k úspěšnému vstupu na trh práce výborně a 41 % žáků uvedlo, že tyto dovednosti ani ovládá, ani neovládá.

Zdroje informací o problematice vstupu na trh práce mohou být různé, jak je uvedeno v teoretické části práce informace o trhu práce poskytuje žákům škola (třídní učitel, ostatní učitelé, výchovný poradce), ale také rodiče, členové rodiny a kamarádi. Na základě výsledků dotazníkového šetření mohu konstatovat, že na zkoumané škole byli žáci o této problematice informováni především ve škole, toto uvedlo 45 % žáků. Nezanedbatelným zdrojem informací o této problematice jsou rodiče, od nich získalo tyto informace 30 % žáků. Kamarádi jsou pro žáky v tomto věku nepostradatelnou součástí života a 18 % dotazovaných čerpá informace o vstupu na trh práce právě od nich.

Pokud se žáci mají obrátit na konkrétní osobu, která by jim podala potřebné informace o vstupu na trh práce, mohou se ve škole poradit s třídním učitelem, s některým z učitelů v teoretické výuce, s učitelem odborného výcviku, nebo s výchovným poradcem. Z provedeného šetření vyšlo najevo, že třídního učitele jako nejlepší zdroj těchto informací považuje 36 % žáků. Za alarmující považují v tomto případě negativní hodnocení výchovného poradce, kde 66 % žáků vidí jeho pomoc v této problematice jako nedostatečnou, nebo tuto pomoc nevyužívají.

Z průzkumného šetření vyšlo najevo, že většina dotazovaných (68 %) má v plánu po ukončení studia najít si práci, ale 20 % žáků ještě neví, co budou po ukončení studia dělat.

Na závěr bych chtěla zdůraznit, že toto šetření proběhlo na jedné vybrané střední škole, u relativně malé skupiny žáků, proto výsledky uvedené v mé práci nelze zobecňovat. I tak tento výzkum poskytl cenné informace o problematice přípravy žáků této školy na vstup na trh práce a může být podkladem pro práci pedagogů na této vybrané škole.

9 Seznam použité literatury

- BURDOVÁ, Jeny, et al. *Uplatnění absolventů škol na trhu práce -2012* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012, 99s., ISBN 978-80-87063-93-4, [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-76>
- ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007, 656 s. ISBN 80-7367-273-7.
- DOLEŽALOVÁ, Gabriela a Jiří VOJTĚCH. *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v sekundárním sektoru* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2013, [cit. 2015-03-04]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/SEK_Potreby_zamestnavatelu_2012_pro_www_final.pdf
- DOLEŽALOVÁ, Gabriela. *Analýza volných pracovních míst evidovaných Úřadem práce ČR v kontextu se strukturou absolventů a zaměstnaných* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2014a, [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Volna_mista_UP_2014_pro_www.pdf
- DOLEŽALOVÁ, Gabriela. *Postoje zaměstnavatelů k zaměstnávání absolventů škol – zpráva ze šetření zaměstnavatelů v technických odvětvích* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2013, [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/TECHN_Postoje_zamestnavatel_u_GD_final_prowww.pdf
- DOLEŽALOVÁ, Gabriela. *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol - šetření v terciárním sektoru* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2014b, [cit. 2015-30-01]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/TER_Potreby_zamestnavatelu_pro_www.pdf
- DOLEŽALOVÁ, Gabriela. *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2013* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2014c, [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/cinnosti/analyzy-trhu-prace-rozvoj-kvalifikaci-dalsiho-vzdelavani/shoda-dosazeneho-vzdelani-a-vykonavaneho-zamestnani-2013>

- DRAHOŇOVSKÁ, Petra a Ivana ELIÁŠKOVÁ. *Analýza práce a potřeb poradců v oblasti kariérového poradenství na školách* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2011, [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/publikace-a-periodika/prace-poradcu-na-skolach>
- HLAĎO, Petr a Petra DRAHOŇOVSKÁ. *Rozhodování žáků základních a středních škol o dalším studiu a práci v pohledu žáků i jejich rodičů: Analýza vlivů sociálního okolí a využívání informačních zdrojů na základě dotazníkového šetření* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-04-10]. 45 s. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/KP_Volba_zaci_rodice_pro_www.pdf
- HLAĎO, Petr. *Příručka k volbě povolání, aneb co by měl znát výchovný poradce na základní škole* [online]. 1.vydání, Jihlava: Vysočina Education, 2014, 68 s. ISBN 978-80-904994-2-3, [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: http://www.vys-edu.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=600139&id_dokumenty=5847
- HLAĎO, Petr. *Úvod do pedagogického výzkumu pro učitele středních škol* [online]. Brno: ICV Mendelova univerzita v Brně, 2011, 134 stran, ISBN 987-80-7375-544-7, [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.vychova-vzdelavani.cz/pedagogickyvyzkum.pdf>
- CHAMOUTOVÁ, Daniela a Jena BURDOVÁ. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2011* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2011, [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/registr/vyzkumy/425-nezamestnanost-absolventu-skol-se-stredn.html>
- KLEŇHOVÁ, Michaela a Jiří VOJTĚCH. *Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělání* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2011, s.3, [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Prechod_do_tercieru_2010_pro_www.pdf
- KNOLL, Jiří. *Metodický manuál pro kariérové poradce – jeho realizace ve střední škole automobilové v Holicích* [online]. Holice: SŠ automobilní, 2010, 40 s. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.spsauto.cz/files/dokumenty/Metmatkp.pdf>
- PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualizované vydání Praha: Portál, 2007, 292 s. ISBN 978-7178-772-8.

- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání 75-41-E/01 pečovatelské služby* [online]. Praha: MŠMT, 2009, č.j. 9325/2009-23. 62 s. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z:
http://zpd.nuov.cz/RVP_3_vlna/RVP%207541E01%20Pecovatelske%20sluzby.pdf
- Statistická ročenka trhu práce v České republice 2013*. [online]. Praha: ÚP, 2014, [cit. 015-02-03]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/17702/rocenka-2013>
- SZEBESTOVÁ Lenka et al. *Průřezová témata ve výuce žáků odborných škol 2. Díl, Člověk a životní prostředí, Člověk a svět práce*. Praha: NÚV, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků 2012, 76 s. ISBN 978-80-87063-39-2
- Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání Kuchařské práce – 65-51-E/01 Stravovací a ubytovací služby* [online]. Mikulov: SOU, 2010. 101 s. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: http://cms.gymik.cz/wp-content/uploads/svp_kucharske_prace.pdf
- Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání Pečovatelské práce – 75-41-E/01 Pečovatelské služby*[online]. Mikulov: SOU, 2011a. 126 s. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://cms.gymik.cz/wp-content/uploads/%C5%A0VP-Pe%C4%8Dovatelsk%C3%A9-pr%C3%A1ce.pdf>
- Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání Zámečnické práce – 23-51-E/01 Strojírenské práce* [online]. Mikulov: SOU, 2011b. 98 s. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://cms.gymik.cz/wp-content/uploads/%C5%A0VP-Z%C3%A1me%C4%8Dnick%C3%A9-pr%C3%A1ce1.pdf>
- Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání Zednické práce – 36-67-E/01 Zednické práce* [online]. Mikulov: SOU, 2009. 107 s.. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: http://cms.gymik.cz/wp-content/uploads/%C5%A1vp_Zednick%C3%A9-pr%C3%A1ce1.pdf
- ŠŤASTNOVÁ, Pavlína a Petra DRAHOŇOVSKÁ. *Jak žáci základních a středních škol vybírají svou další vzdělávací nebo pracovní kariéru – analýza výsledků dotazníkového šetření žáků základních a středních škol* [online]. 3.vyd. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012, 9. 9. 2012 [cit. 2015-2-12] Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/AnalyzaKP_ZSaSS_pro_www.pdf

- TRHLÍKOVÁ, Jana. *Přechod absolventů středních škol na trh práce – srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2014, [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Prechod_Abs_srovnani_2014_pro_www.pdf
- TRHLÍKOVÁ, Jana. *Strategie získání zaměstnání absolventů středních a vyšších odborných škol a jejich postoje k práci – doplňující analýzy založené na datech ze šetření přechodu absolventů na trh práce realizovaných NUOV* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání 2009, [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/StrategiziskzamestabsSOSaVO_S_2009_prowww.pdf
- ÚLOVCOVÁ, Helena, TRHLÍKOVÁ Jana a Jiří VOJTĚCH. *Rozhodování žáků při volbě vzdělávací cesty a úspěšnost vstupu na trh práce: sonda založená na šetření absolventů středních škol, kteří se zúčastnili jako patnáctiletí výzkumu PISA-2003 a vybraného vzorku jejich zaměstnavatelů* [online]. Praha: NÚOV, 2008. [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/MS_setreniabsazam08final_prowww.pdf
- ÚLOVEC Martin a Jiří VOJTĚCH. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2014* [online]. Praha: NÚV, 2014, 57 s.[cit. 2015-05-06]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-97&NazevSeo=Nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a>
- ÚLOVEC, Martin. *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – srovnání 2004 – 2013* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2014, [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Potreby_zamestnavatele_porovnani_2004_2013_pro_www.pdf
- VOJTĚCH Jiří a Pavla PATEROVÁ. *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2013/14* [online]. Praha: NÚV, 2014, 48 s.[cit. 2015-02-12]. Dostupné z: www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani

Přílohy

A Dotazník

Vážení žáci,

chtěla bych Vás požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který zjišťuje Vaši připravenost na vstup na trh práce, a také jak vnímáte tuto přípravu v rámci výuky. Dotazník bude sloužit pro potřeby výzkumu, který se zabývá přípravou žáků středních odborných učilišť na vstup na trh práce. Poznatky z tohoto dotazníkového šetření pak mohou sloužit jako cenná zpětná vazba pro školu, která tak získá informace, jak by se tato příprava žáků na vstup na trh práce dala zlepšit a zdokonalit. Dotazník je anonymní a jeho vyplnění Vám zabere přibližně 15–20 minut.

U každé otázky zvolte pouze jednu možnost odpovědi.

Mnohokrát Vám děkuji za pečlivé vyplnění dotazníku a čas potřebný k vyplnění.
Sylva Podzemská, učitelka OV.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Který z uvedených oborů studujete?

- a) Strojírenské práce
- b) Zednické práce
- c) Stravovací a ubytovací služby
- d) Pečovatelské služby

3. Který ročník navštěvujete?

- a) 2. ročník
- b) 3. ročník

4. U každé možnosti v tabulce uveďte, do jaké míry jste podle Vašeho zvládl/a danou znalost nebo dovednost.

Instrukce k vyplňování: V každém řádku v tabulce zvolte jednu možnost a tu označte křížkem. Hodnoťte známkami jako ve škole:

1 – umím výborně —————> 5 – neumím vůbec

Znalost či dovednost	Hodnocení				
	1	2	3	4	5
Vyhledání zaměstnání					
Orientace o možnostech uplatnění se na trhu práce					
Napsání strukturovaného profesního životopisu					
Napsání motivačního dopisu					
Vyhledání informací o potencionálním zaměstnavateli					
Příprava na pracovní pohovor					
Absolvování pracovního pohovoru					
Znalost obsahu pracovní smlouvy					

5. Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?

- a) Od učitelů školy
- b) Od výchovného poradce
- c) Od rodičů
- d) Od jiných členů rodiny
- e) Od kamarádů
- f) Jinde (uved'te kde)

6. Kdo Vás nejvíce připravil na vstup na trh práce (naučil Vás napsat životopis, motivační dopis, absolvovat přijímací pohovor apod.)?

- a) Učitelé ve škole
- b) Výchovný poradce
- c) Rodiče
- d) Jiní členové rodiny
- e) Kamarádi
- f) Někdo jiný (uved'te kdo)
.....

7. Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?

- a) Od učitelů školy
- b) Od výchovného poradce
- c) Od rodičů
- d) Od jiných členů rodiny
- e) Od kamarádů
- f) Jinde (uved'te kde)

8. Zhodnoťte, jak Vás následující osoby ve škole připravily na vstup na trh práce.
Instrukce k vyplňování: V každém řádku v tabulce zvolte jednu možnost a tu označte křížkem. Hodnoťte známkami jako ve škole:

1 – připravil výborně → 5 – nepřipravil vůbec

Osoba	Hodnocení				
	1	2	3	4	5
Třídní učitel/ka					
Učitel/é v teoretické výuce					
Učitel/é v odborném výcviku					
Výchovný poradce					

9. Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti? (svoji odpověď napište do prázdných řádků)

.....

.....

.....

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku!

Tab. 19 Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry umíte napsat motivační dopis?“

Obor	Strojírenské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	Absolutní četnost	Relativní četnost %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník														
1	0	0	1	1	0	1	1	0	2	2	9,1	11,1	4	10,0
2	4	0	1	1	2	4	0	2	7	7	31,8	38,9	14	35,0
3	3	0	2	1	4	3	2	1	11	5	50,0	27,8	16	40,0
4	0	0	0	0	2	1	0	2	2	3	9,1	16,7	5	12,5
5	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0,0	5,6	1	2,5
Σ1	0	0	2	2	1	1	1	1						
Σ2	4	0	2	2	6	6	2	2						
Σ3	3	0	3	3	7	7	3	3						
Σ4	0	0	0	0	3	3	2	2						
Σ5	0	0	1	1	0	0	0	0						
1-%	0,0	0,0	25,0	25,0	5,9	5,9	12,5	12,5						
2-%	57,1	0,0	25,0	25,0	35,3	35,3	25,0	25,0						
3-%	42,9	0,0	37,5	37,5	41,2	41,2	37,5	37,5						
4-%	0,0	0,0	0,0	0,0	17,6	17,6	25,0	25,0						
5-%	0,0	0,0	12,5	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0						

Tab. 20 Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry se umíte připravit na pracovní pohovor?“

Obor Ročník	Strojní práce		Zemědělské práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
1	1	0	1	2	3	1	0	1	5	4	22,7	22,2	9	22,5
2	2	0	0	0	2	5	2	0	6	5	27,3	27,8	11	27,5
3	4	0	2	2	3	2	1	3	10	7	45,5	38,9	17	42,5
4	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	4,5	5,6	2	5,0
5	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,0	5,6	1	2,5
Σ1	1		3		4		1							
Σ2	2		0		7		2							
Σ3	4		4		5		4							
Σ4	0		1		1		0							
Σ5	0		0		0		1							
1-%	14,3		37,5		23,5		12,5							
2-%	28,6		0,0		41,2		25,0							
3-%	57,1		50,0		29,4		50,0							
4-%	0,0		12,5		5,9		0,0							
5-%	0,0		0,0		0,0		12,5							

Tab. 21 Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry umíte popsat obsah pracovní smlouvy?“

Obor	Strojírenské práce			Zednické práce			Správovací a ubytovací služby			Péčovatelské služby			celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %	
	II	III	III	II	III	III	II	III	III	II	III	III							
Ročník																			
1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3	0	13,6	0,0	3	7,5
2	1	0	0	0	2	2	3	6	1	1	1	1	5	9	22,7	50,0	14	35,0	
3	5	0	0	1	2	2	3	3	2	3	2	3	11	8	50,0	44,4	19	47,5	
4	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	9,1	0,0	2	5,0	
5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	4,5	5,6	2	5,0	
Σ1	1			1			1			1		0							
Σ2	1			2			9			2		2							
Σ3	5			3			6			5		5							
Σ4	0			2			0			0		0							
Σ5	0			0			1			1		1							
1 - %	14,3			12,5			5,9			0,0		0,0							
2 - %	14,3			25,0			52,9			25,0		25,0							
3 - %	71,4			37,5			35,3			62,5		62,5							
4 - %	0,0			25,0			0,0			0,0		0,0							
5 - %	0,0			0,0			5,9			12,5		12,5							

Tab. 23 Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry se umíte orientovat v možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“

Obor	Strojírenské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník	2	0	1	2	3	1	0	2	6	5	27,3	27,8	11	27,5
1	3	0	2	1	2	6	3	1	10	8	45,5	44,4	18	45,0
2	2	0	1	1	3	1	0	1	6	3	27,3	16,7	9	22,5
3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,0	5,6	1	2,5
4	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,0	5,6	1	2,5
5	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0,0	5,6	1	2,5
Σ1	2		3		4		2							
Σ2	3		3		8		4							
Σ3	2		2		4		1							
Σ4	0		0		0		1							
Σ5	0		0		1		0							
1-%	28,6		37,5		23,5		25,0							
2-%	42,9		37,5		47,1		50,0							
3-%	28,6		25,0		23,5		12,5							
4-%	0,0		0,0		0,0		12,5							
5-%	0,0		0,0		5,9		0,0							

Tab. 24 Komplexní informace k otázce: „Do jaké míry se umíte orientovat v možnostech uplatnění se na trhu práce?“

Obor	Strojírenské práce		Zetnické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník														
1	2	0	1	2	0	2	1	2	4	6	18,2	33,3	10	25,0
2	2	0	3	1	2	5	2	1	9	7	40,9	38,9	16	40,0
3	3	0	0	1	5	2	0	0	8	3	36,4	16,7	11	27,5
4	0	0	0	0	1	0	0	2	1	2	4,5	11,1	3	7,5
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0	0,0
Σ1	2		3		2		3							
Σ2	2		4		7		3							
Σ3	3		1		7		0							
Σ4	0		0		1		2							
Σ5	0		0		0		0							
1-%	28,6		37,5		11,8		37,5							
2-%	28,6		50,0		41,2		37,5							
3-%	42,9		12,5		41,2		0,0							
4-%	0,0		0,0		5,9		25,0							
5-%	0,0		0,0		0,0		0,0							

Tab. 25 Komplexní informace k otázce: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možných způsobech vyhledávání zaměstnání?“

Obor	Strojírenské práce		Zednické práce		Stravovací a bytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník														
VE ŠKOLE	2	0	0	0	2	4	2	4	6	8	27,3	44,4	14	35,0
OD SVÝCH RODIČŮ	2	0	2	2	3	5	1	0	8	7	36,4	38,9	15	37,5
OD JINÝCH ČLENŮ R	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4,5	0,0	1	2,5
OD KAMARÁDŮ	2	0	2	1	1	0	0	0	5	1	22,7	5,6	6	15,0
JINDE	0	0	0	1	2	0	0	1	2	2	9,1	11,1	4	10,0
Σ ve škole	2		0		6			6						
Σ od rodičů	2		4		8		1	1						
Σ od jiných členů r	1		0		0		0	0						
Σ od kamarádů	2		3		1		0	0						
Σ jinde	0		1		2		1	1						
% ve škole	28,6		0,0		35,3		75,0	75,0						
% od rodičů	28,6		50,0		47,1		12,5	12,5						
% od jiných členů r	14,3		0,0		0,0		0,0	0,0						
% od kamarádů	28,6		37,5		5,9		0,0	0,0						
% jinde	0,0		12,5		11,8		12,5	12,5						

Tab. 26 Komplexní informace k otázce: „Kde jste získal/a nejvíce informací o přípravě na vstup na trh práce?“

Obor	Strojírenské práce			Zednické práce			Stravovací a ubytovací služby			Pečovatelské služby			celkem II mě	celkem III mě	CELKEM	Celkem %
	II	III		II	III		II	III		II	III					
Ročník																
VE ŠKOLE	3	0		1	4		5	5	3	2			12	11	23	57,5
OD SVÝCH RODIČŮ	2	0		2	0		3	4	0	2			7	6	13	32,5
OD JINÝCH ČLENŮ R	1	0		0	0		0	0	0	0			1	0	1	2,5
OD KAMARÁDŮ	1	0		1	0		0	0	0	1			2	1	3	7,5
JINDE	0	0		0	0		0	0	0	0			0	0	0	0,0
Σ ve škole	3			5			10			5						
Σ od rodičů	2			2			7			2						
Σ od jiných členů r	1			0			0			0						
Σ od kamarádů	1			1			0			1						
Σ jinde	0			0			0			0						
% ve škole	42,9			62,5			58,8			62,5						
% od rodičů	28,6			25,0			41,2			25,0						
% od jiných členů r	14,3			0,0			0,0			0,0						
% od kamarádů	14,3			12,5			0,0			12,5						
% jinde	0,0			0,0			0,0			0,0						

Tab. 27 Komplexní informace k otázce: „Kde jste získal/a nejvíce informací o možnostech uplatnění se na trhu práce?“

Obor	Strojírenské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník														
VE ŠKOLE	2	0	0	0	4	5	2	4	8	9	36,4	50,0	17	42,5
OD SVÝCH RODIČŮ	1	0	1	1	1	3	1	0	4	4	18,2	22,2	8	20,0
OD JINÝCH ČLENŮ R	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4,5	0,0	1	2,5
OD KAMARÁDŮ	3	0	3	3	3	1	0	0	9	4	40,9	22,2	13	32,5
JINDE	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0,0	5,6	1	2,5
Σ ve škole	2	0	0	0	9	9	2	4	6					
Σ od rodičů	1	0	2	4	4	1	1	0						
Σ od jiných členů r	1	0	0	0	0	0	0	0						
Σ od kamarádů	3	0	6	4	4	0	0	0						
Σ jinde	0	0	0	0	0	0	1	1						
% ve škole	28,6	0,0	0,0	0,0	52,9	75,0	75,0	75,0						
% od rodičů	14,3	0,0	25,0	23,5	23,5	12,5	12,5	0,0						
% od jiných členů r	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0						
% od kamarádů	42,9	0,0	75,0	23,5	23,5	0,0	0,0	0,0						
% jinde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	12,5	12,5						

Tab. 28 Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil třídní učitel?“

Obor	Strojírnské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
1	5	0	1	1	2	5	0	4	8	10	36,4	55,6	18	45,0
2	1	0	3	1	1	3	3	1	8	5	36,4	27,8	13	32,5
3	1	0	0	1	2	0	0	0	3	1	13,6	5,6	4	10,0
4	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	9,1	0,0	2	5,0
5	0	0	0	1	1	1	0	0	1	2	4,5	11,1	3	7,5
Σ1	5	0	2	2	7	7	4	4						
Σ2	1	1	4	4	4	4	4	4						
Σ3	1	1	1	1	2	2	0	0						
Σ4	0	0	0	0	2	2	0	0						
Σ5	0	0	1	1	2	2	0	0						
1 - %	71,4	0,0	25,0	25,0	41,2	41,2	50,0	50,0						
2 - %	14,3	0,0	50,0	50,0	23,5	23,5	50,0	50,0						
3 - %	14,3	0,0	12,5	12,5	11,8	11,8	0,0	0,0						
4 - %	0,0	0,0	0,0	0,0	11,8	11,8	0,0	0,0						
5 - %	0,0	0,0	12,5	12,5	11,8	11,8	0,0	0,0						

Tab. 29 Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravili vyučující v teoretické výuce?“

Obor	Strojrenské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník														
1	2	0	1	1	0	4	1	0	4	5	18,2	27,8	9	22,5
2	1	0	3	2	2	3	2	3	8	8	36,4	44,4	16	40,0
3	4	0	0	1	4	1	0	2	8	4	36,4	22,2	12	30,0
4	0	0	0	0	2	1	0	0	2	1	9,1	5,6	3	7,5
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0	0,0
Σ1	2	0	1	1	0	4	1	0	4	5				
Σ2	1	0	3	2	2	3	2	3	8	8				
Σ3	4	0	0	1	4	1	0	2	8	4				
Σ4	0	0	0	0	2	1	0	0	2	1				
Σ5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
1 - %	28,6	0,0	25,0	25,0	23,5	23,5	12,5	12,5	28,6	28,6				
2 - %	14,3	0,0	62,5	62,5	29,4	29,4	62,5	62,5	14,3	14,3				
3 - %	57,1	0,0	12,5	12,5	29,4	29,4	25,0	25,0	57,1	57,1				
4 - %	0,0	0,0	0,0	0,0	17,6	17,6	0,0	0,0	0,0	0,0				
5 - %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				

Tab. 30 Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil učitel odborného výcviku?“

Obor	Strojírenské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem II roč	celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III						
Ročník														
1	2	0	2	2	0	6	0	2	4	10	18,2	55,6	14	35,0
2	2	0	2	0	5	2	2	2	11	4	50,0	22,2	15	37,5
3	2	0	0	2	1	0	1	1	4	3	18,2	16,7	7	17,5
4	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1	9,1	5,6	3	7,5
5	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	4,5	0,0	1	2,5
$\Sigma 1$	2		4		6		2							
$\Sigma 2$	2		2		7		4							
$\Sigma 3$	2		2		1		2							
$\Sigma 4$	1		0		2		0							
$\Sigma 5$	0		0		1		0							
1 - %	28,6		50,0		35,3		25,0							
2 - %	28,6		25,0		41,2		50,0							
3 - %	28,6		25,0		5,9		25,0							
4 - %	14,3		0,0		11,8		0,0							
5 - %	0,0		0,0		5,9		0,0							

Tab. 31 Komplexní informace k otázce: „Zhodnoťte, jak Vás na vstup na trh práce připravil výchovný poradce?“

Obor	Strojnírenské práce		Zednické práce		Stravovací a ubytovací služby		Pečovatelské služby		celkem, celkem III roč	% II roč	% III roč	CELKEM	Celkem %
	II	III	II	III	II	III	II	III					
Ročník													
1	1	0	1	0	1	1	0	4	3	13,6	27,8	8	20,0
2	1	0	1	0	1	4	1	0	4	18,2	22,2	8	20,0
3	2	0	2	1	2	2	1	0	7	31,8	16,7	10	25,0
4	2	0	0	0	1	2	1	0	4	18,2	11,1	6	15,0
5	1	0	0	3	3	0	0	1	4	18,2	22,2	8	20,0
Σ1	1		1		2			4					
Σ2	1		1		5			1					
Σ3	2		3		4			1					
Σ4	2		0		3			1					
Σ5	1		3		3			1					
1-%	14,3		12,5		11,8			50,0					
2-%	14,3		12,5		29,4			12,5					
3-%	28,6		37,5		23,5			12,5					
4-%	28,6		0,0		17,6			12,5					
5-%	14,3		37,5		17,6			12,5					

Tab. 32 Komplexní informace k otázce: „Jaké jsou Vaše plány po ukončení studia na středním odborném učilišti?“

Obor	Strojní práce			Zednické práce			Stravovací a ubytovací služby			Pečovatelské služby			celkem II roč	celkem III roč	CELEM	Celkem %
	II	III		II	III		II	III		II	III					
Ročník																
Další studium	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	2	1	3	7,5
Úřad práce	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2,5
Nevím	2	0	0	0	0	0	3	2	1	1	0	0	6	2	8	20,0
Najdu si práci	4	0	0	3	4	4	5	6	0	0	5	12	15	27	67,5	
Založím rodinu	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	2,5	
Σ Další studium	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	2,5
Σ Úřad práce	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2,5
Σ Nevím	2	0	0	0	0	0	5	5	1	1	0	1	0	1	2,5	6,25
Σ Najdu si práci	4	0	0	7	7	7	11	11	5	5	5	12	15	27	67,5	168,75
Σ Založím rodinu	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	2,5	6,25
% Další studium	0,0	0,0	0,0	12,5	12,5	12,5	5,9	5,9	12,5	12,5	0,0	12,5	0,0	12,5	12,5	31,25
% Úřad práce	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,5	0,0	4,5	11,25
% Nevím	28,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,4	29,4	12,5	12,5	0,0	12,5	0,0	12,5	12,5	31,25
% Najdu si práci	57,1	0,0	0,0	87,5	87,5	87,5	64,7	64,7	62,5	62,5	62,5	62,5	62,5	62,5	62,5	156,25
% Založím rodinu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	12,5	0,0	12,5	0,0	12,5	12,5	31,25